

Sveriges största tidning om droger och nykterhet

accent

EN TIDNING FRÅN IOGT-NTO
NUMMER 6
SEPTEMBER 2006
PRIS: 20 KR

JOHANSSON VS JOHANSSON
PARTIERNAS ALKOHOLPOLITIK
BENNY HAAG SÅGAR IOGT-NTO
RIKA BARN DRICKER MEST
BJÖRNEN SOVER
JÄMSTÄLLT, JA TACK
VÄRLDSKONGRESS I BASEL

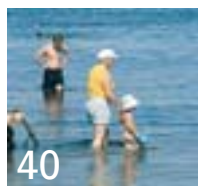

Ger färg åt livet

LENNART NILSSON: NYFIKEN PÅ ALLT

OMSLAGSBILD: MAGNUS ERIKSSON

INNEHÅLL

ACCENT NR 6 2006

HÖJDA ALKOHOLSKATTER RÄDDAR TUSENTALS LIV	4
JOHANSSON MÖTER JOHANSSON	6
RIKSDAGSPARTIERNA SVARAR OM ALKOHOLEN	8
ADIC SYNS OCH HÖRS PÅ SRI LANKA	12
RIKA BARN DRICKER MEST	14
LENNART NILSSON NYFIKEN PÅ ALLT	22
BJÖRNENS SOVER	28
BENNY HAAG: LÄGG NED IOGT-NTO!	36
JÄMSTÄLLDHET KRÄVER FLER VERKTYG	38
FESTIVAL MED SOMMARKÄNSLA	40
INTERNATIONELLA MÖTEN I BASEL	42
DEBATT: IOGT-NTO SAKNAR EN LEVAND E VISION	48

FASTA AVDELNINGAR

NYHETER	11
RECENSIONER	32
HALLÄ DÄR	33
KRÖNIKA	34
KRYSS	35
DEBATT	48
LEDARE	50
NÄSTA NUMMER	51

VÄLKOMMEN

Bygga tillsammans

I reportaget från IOGT-NTO-rörelsens sommarfestival berättar några av deltagarna om vilken kick de får av känslan av att bygga något tillsammans. I deras fall handlar bygget om kojor, lådbilar och flottar. Men glädjen i att skapa något tillsammans kan förstås överföras till allt från körsångare och orkestermedlemmar till valarbetare och medlemsvärvare.

I det här numret av Accent möter ni några av dem som använt sommaren till gemensamt byggande – inte bara under sommarfestivalen utan också vid politikerveckan i Almedalen, Pridefestivalen och de stora kristna sommarkonferenserna. Här möter ni också ett par av dem som gärna vill vara med och bygga eller bygga om landet efter valet om några veckor. Vi har ordnat en liten valduell mellan två Johansson, Morgan och Kenneth, som konkurrerar om att få ta ansvar för folkhälsan och alkoholpolitiken.

Lena Lindgren och Erik Wagner vill ha nya verktyg för att utveckla jämställdheten inom IOGT-NTO. Benny Haag nöjer sig inte med det utan vill bygga om organisationen från grun-

den. Lena, Erik och Benny möter ni längre fram i tidningen, där ni också hittar fler intressanta människor som var och en på sitt sätt deltar i det gemensamma samhällsbygget.

Jag hoppas att de byggstenar vi på redaktionen har satt ihop ska locka till läsning och inspirera till eget engagemang. Och jag tar gärna emot synpunkter både på innehållet i det här numret och på vad ni vill läsa om i kommande nummer.

Maila mig på: eva.ahlstrom@iogt.se

"Men glädjen i att skapa något tillsammans kan förstås överföras till allt från körsångare och orkestermedlemmar till valarbetare och medlemsvärvare."

Eva Åhlström
chefredaktör

Höjda alkoholskatter i EU

Om alkoholskatterna höjs med tio procent på alkohol i Europa skulle 9000 färre dö varje år och skatteintäkterna i Europa skulle öka med 13 miljarder euro. Det visar en rapport beställd av EU-kommissionen. Den första i sitt slag.

EU-kommissionen publicerade i juni en 400-sidor lång analys av de hälso-mässiga, sociala och ekonomiska effekter som alkohol har i Europa.

– Rapporten kan få en avgörande betydelse för Europas alkoholpolitik. EU har aldrig tidigare haft på sin agenda att motverka alkoholskador. Men nu har man först beställt en riktig genomgång av hur läget ser ut och den rapporten är sedan grund för unionens första alkoholstrategi, säger Sofia Modigh, alkoholpolitiskt ansvarig hos IOGT-NTO.

Rapporten "Alkohol i Europa; ur ett folkhälsoperspektiv" är ett led i arbetet med EUs första alkoholpolitiska strategi som väntas läggas fram under hösten. Rapporten är skriven av Institute of Alcohol Studies i London.

Nu finns det alltså svart på vitt på vad alkoholen egentligen kostar Europa – och vilka metoder som fungerar bäst för att minska konsumtionen. Det är uppgifter som borde tas på allvar i den region i världen som producerar och dricker mest alkohol. Här kan du läsa om femton slutsatser ur rapporten. ■

Fotnot: EU15 är: Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Österrike. EU10 är: Cypern, Tjeckien, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, och Ungern.

Alkoholen och Europas ekonomi

■ Alkoholen bidrar årligen med ca 9 miljarder euro till EUs handelsbalans. Denna handel påverkas inte nödvändigtvis av de politiska målsättningar som finns både på EU- och inrikesnivå, och som syftar till en minskning av alkoholskador.

■ Alkoholen skapar en viktig skatteintäkt för EUs regeringar (25 miljarder euro 2001 för de äldre EU15-länderna). Skatteintäkterna är mera kopplade till beskattningsnivåerna än till den totala alkoholkonsumtionen.

■ Minskad alkoholkonsumtion leder inte nödvändigtvis till minskat antal arbetstillfällen i den totala ekonomin. Det behöver inte ens leda till en vikande arbetsmarknad inom alkoholrelaterade branscher såsom restaurang- och barnåringen.

Alkoholen och samhällets kostnader

■ De mätbara kostnader som alkoholen för med sig inom EU uppskattades 2003 till 125 miljarder euro. I summan ryms 59

miljarder i produktionsbortfall i form av frånvaro, arbetslöshet och förlorade arbetsår på grund av för tidig död.

■ De kostnader som egentligen inte går att mäta, men som motsvarar ett ekonomiskt värde som satts på lidande och död, uppgick 2003 till 270 miljarder euro.

Alkoholvanor i Europa

■ Även om det finns uppenbara skillnader länderna emellan både när det gäller konsumtionsnivåer och dryckesmönster, är skillnaderna betydligt mindre idag än vad de var för 40 år sedan. Många alkoholvanor är, stick i stäv med gängse uppfattning, lika över hela Europa. Tonåringars intensivdrickande med stora mängder alkohol ökade stadigt i de flesta länder under 90-talet, medan trenden på senare år inte har varit lika tydlig.

■ Berusning är en mycket starkt bidragande faktor när det gäller personskador – inklusive våldsorsakade skador – i hela Europa, även i de södra delarna.

■ Vilket EU-land du bor i har avgörande betydelse för vilken risk du löper att drabbas av alkoholskador.

Alkohol och hälsa

■ Alkohol är en bestämningsfaktor för människors hälsa. Den ligger bakom 7,4 procent av all sjukdom och för tidig död inom EU.

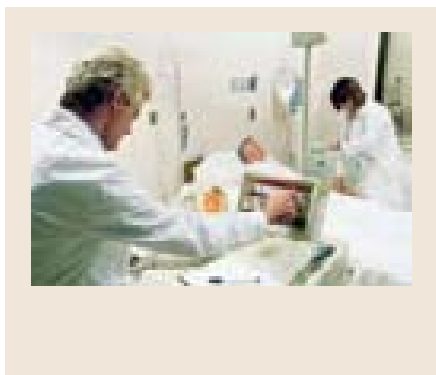
■ Alkoholskador drabbar även personer

kan rädda tusentals liv

som inte själva dricker, inklusive 60 000 nyfödda med undervikt, 5 – 9 miljoner barn som lever i dysfunktionella familjer på grund av alkoholmissbruk och 10 000 döda trafikoffre som inte själva suttit bakom ratten. Siffrorna gäller EU årligen.

■ Alkohol är en bidragande orsak till skillnaderna inom folkhälsan i EU. På 100 000 män dör 90 fler i alkoholrelaterad dödlighet i EU10 än i EU15 (se fotnot på sid4). För kvinnor är siffran 60 fler.

Alkoholpolitik på regeringsnivå

■ Regeringarna har ett ansvar för att reglera alkoholmarknaden. De tjänar dessutom på att använda de alkoholpolitiska instrument som finns. Skulle alkoholpriserna höjas med i snitt 10 procent i EU:s medlemsländer skulle det innebära 13 miljarder euro i ökade skatteintäkter redan första året.

■ Utbildningsinsatser uppvisar liten effekt för att minska alkoholskadorna i samhället och utgör inget alternativ till andra åtgärder som kan reglera alkoholmarknaden. Sådana åtgärder har störst effekt för att minska skadorna bland unga och storkonsumenter.

Alkoholpolitik på europainivå

■ Fortsatt stora policy skillnader i Europa, exempelvis i skattefrågor, utgör ett hinder för utformningen av en verkningsfull alkoholpolitik.

■ Vissa nationella avsteg från EUs policy om den fria marknaden har ansetts motiverade ur ett folkhälsoperspektiv. Ett exempel på detta är EG-domstolens prejudicerande utslag 2004 till den franska alkoholeklamlagstiftningens förmån.

Vilken Johansson är nästa

"Vi vill
gjuta nytt liv
i den svenska
alkoholpolitiken."

KENNETH JOHANSSON (C)

Oavsett hur det går i valet är det troligt att nästa folkhälsominister heter Johansson. Antingen vinner socialdemokraterna, och då kan Morgan Johansson sitta kvar. Eller också vinner de borgerliga, och då är centerens Kenneth Johansson en stark kandidat till posten. Accents lilla valduell mellan Johansson och Johansson visar att skillnaden kanske inte är så stor.

VILKEN ÄR DEN VIKTIGASTE FOLKHÄLSOFRÅGAN I SVERIGE IDAG? VAD VILL DU GÖRA ÅT DEN?

Morgan Johansson: Jag tror att psykisk ohälsa, inte minst bland unga, är något vi måste ägna mycket mer tid åt. Att allt fler unga flickor skadar sig själva eller att många unga pojkar begår brott är tecken på att de inte mår bra. Alkohol- och narkotikamissbruk bland unga är också ett tecken på detta, även om vi ska komma ihåg att bruket av alkohol och narkotika bland unga minskat de senaste åren.

I insatserna för att förebygga psykisk ohälsa måste hela samhället involveras, allt från förskola, skola till idrottsföreningar. Vi måste också bli bättre på föräldrautbildningar och stöd till föräldrar som krisar. Och vi måste utveckla våra metoder att upptäcka barn som far illa.

Tobak är alltså vårt stora folkhälsoshot, sett som orsak till att människor avlider. Vi kan nu se att rökningen minskat betydligt – andelen rökare är nu nere på "all-time-low". Rökförbudet på serveringsställen ser jag som en viktig reform för att få bort de miljöer där unga människor gör sin debut som rökare.

Kenneth Johansson: Jag ser två allvarliga hot som hänger ihop. Dels den snabbt ökande psykiska ohälsan bland barn och unga. Dels den kraftigt ökade alkoholkonsumtionen som fört oss tillbaka till 1860-talets nivåer och öppnar dörren till våld, hälsoskador, tyngre droger och växande social utslagning.

Först och främst måste vi få fler jobb -

inte minst till unga. Arbetslöshet är den bästa grogrunden både för psykisk ohälsa och för alkoholmissbruk.

Vi vill gjuta nytt liv i den svenska alkoholpolitiken. Vi vill jobba mot den växande psykiska ohälsan både genom mer resurser till psykiatri och genom att skapa bättre förutsättningar för familjerna att fungera (barnomsorgspeng för verklig valfrihet i barnomsorgen, höjda barnbidrag och satsning på familjecentraler).

Vi vill också att hälso- och sjukvården ska kunna arbeta mer förebyggande och "investera" i hälsa istället för att bara bota i efterhand. Låna passiva bidragspengar till aktiva åtgärder för att korta vårdköer, satsa på motiverande hälsosamtal, alkoholupplysning och så vidare.

HUR KAN SVERIGE PÅVERKA EUs FOLKHÄLSOPOLITIK? VILKA FRÅGOR VILL DU DRIVA I EU?

MJ: Vi påverkar genom de förslag och ställningstaganden vi gör på ministermötena. Jag driver framför allt alkoholfrågorna. På svenskt initiativ ska EU ta fram en strategi för att minska alkoholens skadeverkningar. Den kommer att presenteras under hösten. Vi är aktiva för att se till att ändra införselreglerna för alkohol. Tillsammans med de nordiska länderna vill vi som ett första steg halvera den tillåtna införselnivån.

Vi tar också strid mot internethandeln med alkohol. Generaladvokatens utlåtande till EG-domstolen ser ut att kunna ge oss rätt på den punkten. Jag tycker också att EUs jordbrukspolitik behöver reformeras. Jag tycker inte att det är acceptabelt att skattepengar går till att

folkhälsominister?

subventionera tobaksodling. I stället bör man satsa på att stödja nyttiga produkter.

KJ: Sverige måste jobba på tre linjer:

- 1) Informationsspridning där svensk alkoholforskning måste föras in i EU-maskineriet och ut till andra beslutsfattare.
- 2) Bygga allianser med andra länder som helt eller delvis delar ett svenskt perspektiv.
- 3) Bygga allianser med folkrörelser i andra EU-länder för att sätta politiskt tryck.

Jag är inte nöjd med hur regeringen agerar. Morgan gör nog vad han kan, men vi får höra hela tiden från våra vänner i EU att svenska finansdepartementet tiger i alkoholfrågorna.

De frågor som vi vill driva i EU är: a) Minskade införselkvoter. b) Rätt att ha ett nationellt förbud mot alkoholreklam på samma sätt som man får ha förbud mot tobaksreklam. c) Kraftigt höjda minimiskatter på alkohol.

VILL DU SÄNKA SKATTEN PÅ ALKOHOL? PÅ SPRIT, VIN OCH/ELLER ÖL?

MJ: Jag vill inte sänka alkoholskatten, men jag tror tyvärr att det blir nödvändigt med en sänkning av skatten på sprit. Vi ser fortfarande en stor privatinförsel av alkohol från våra grannländer. Den stora införseln driver upp alkoholkonsumtionen och gör att ungdomar lättare får tag i alkohol.

KJ: Centerstämman har sagt att skatten på vin och öl i nödfall kan sänkas något om införseltrycket blir för stort, men inte spritskatten. Jag tror och hoppas att detta inte kommer att bli aktuellt eftersom införseltrycket nu verkar minska något. Det är ingen hemlighet att jag personligen är emot sänkta alkoholskatter. Jag brukar alltid påminna om att samhällskostnaden för en liter vodka är 500 kronor.

VILKA INSATSER SKULLE BETYDA MEST FÖR ATT MINSKA KOSTNADERNA FÖR SJUKVÅRD OCH SJUKFRÅNVARO?

MJ: Jag tror att frågor kring arbetslivet,

förbättrad arbetsmiljö och större inflytande för arbetstagarna är centrala för att få ned sjukskrivningarna. Den största andelen sjukskrivna är personer med belastningsskador, så arbetsmiljön är viktig. Nu ser vi att sjukskrivningarna minskar och vi måste fortsätta med insatser så att fler kan gå tillbaka till arbetslivet.

KJ: Minst en femtedel av sjukfrånvaron är kopplad till alkohol- och droganvändning, och troligen är siffran minst lika hög när det gäller förtidspensioneringar och annan utslagning från arbetslivet. Så alkoholen är nog det enskilda folkhälsoproblem som har störst direkt inverkan på sjukfrånvaron.

VILKET ÄR CENTERNS BÄSTA FÖRSLAG FÖR ATT FÖRBÄTTRA FOLKHÄLSAN, MORGAN JOHANSSON?

MJ: Centern delar våra värderingar i många folkhälsopolitiska frågor. De vill också ha en ansvarstagande alkoholpolitik vilket jag tycker är bra. Jag litar på centern. Däremot är jag rädd för att det blir moderaterna som kommer att dominera i en eventuell borgerlig regering, vilket vore förödande för den svenska alkoholpolitiken.

VILKEN ÄR SOCIAL-DEMOKRATERNAS BÄSTA INSATS FÖR ATT FÖRBÄTTRA FOLKHÄLSAN (UNDER DEN HÄR MANDATPERIODEN), KENNETH JOHANSSON?

KJ: Den nationella folkhälsostrategin som togs i början av mandatperioden var en bra ansats även om den blev lite för byråkratisk och lite för lite inriktad på att ta hjälp av och stärka den folkliga mobiliseringen och folkrörelserna. Nu gäller det att strategin inte stannar på pappret. ■

Läs om alla riksdagspartier på nästa sida.

“Tobak är alltså vårt stora folkhälsohot, som orsak till att människor avlider.”

MORGAN JOHANSSON (S)

Så här vill riksdagspartierna

Accent har frågat samtliga riksdagspartier om deras framtida alkoholpolitik.

Svenskarnas alkoholkonsumtion har ökat med 30 procent de senaste tio åren, vad tycker du om det?

FREDRIK REINFELT

Moderaterna

Alkoholen har påverkan på brottsligheten och våldsanvändningen. Det är den tiondel av konsumenterna som dricker mest som svarar för ungefär hälften av den totala alkoholkonsumtionen. De flesta andra dricker medelmåttigt och bidrar inte till samhällsproblem. Vi bör rikta insatser främst för att påverka den tiondel som konsumerar för mycket alkohol snarare än på att begränsa tillgängligheten för normalkonsumenter. Framför allt är det viktigt att vi arbetar aktivt mot den ökande alkoholkonsumtionen hos ungdomar.

GÖRAN HÅGLUND

Kristdemokraterna

Det gör mig väldigt orolig! Med en högre konsumtion ökar också skadorna. Det blir fler våldsbrott, fler barn som växer upp med missbrukande föräldrar och fler sjukhussängar som upptas av personer som vårdas på grund av alkoholen.

LARS OHLY

Vänsterpartiet

Det är mycket allvarligt. Det leder till allvarliga försämringar av folkhälsan och till ökade sociala problem. Fler kör rattfulla, fler barn växer upp i missbrukarmiljöer, sjukvården belastas med fler alkoholrelaterade skador, kriminaliteten ökar. Den trenden måste vändas och totalkonsumtionen måste minska.

MORGAN JOHANSSON

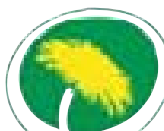

Socialdemokraterna

Det är oroväckande utveckling. Glädjande nog minskade konsumtionen förra året men den här fortfarande alldeles för hög.

PETER ERIKSSON

Miljöpartiet

Det är mycket alarmerande. I takt med ökad alkoholkonsumtion följer alkoholskador, ökade olycksfall, ökad misshandel inte minst i hemmen och en ökad utslagning.

MAUD OLOFSSON

Centern

Att alkoholkonsumtionen ökar i Sverige är ett problem. Det leder till ökad social utslagning, brottslighet och försämrad hälsa. Den klassiska ANT-undervisningen i skolorna är viktig och bör leda till att unga både får mer kunskap om alkohol och andra droger samt att de själva har styrkan att säga nej till alkohol.

LARS LEIJONBORG

Folkpartiet

Det är mycket oroande. Ökad alkoholkonsumtion innebär ju också ökade alkoholskador. Den alkoholrelaterade trafikdöden har ökat kraftigt. Sjukskrivningarna ökar. Det är för tidigt att mäta de mer långsiktiga effekterna av den ökade alkoholkonsumtionen i form av försämrad hälsa, raserade familjeförhållanden och barn som far illa, men vi vet att sambanden finns.

Konsumtionen är fortfarande för hög.

minska drickandet

Dagens införselkvoter tillåter mer än 200 liter alkohol för personligt bruk, tycker du att de borde sänkas?

Nej, Sverige kan inte införa egna införselkvoter för alkohol eftersom det skulle strida mot EG-rätten. Rättsväsendet får med vår politik ökade resurser som bland annat kan användas för den ökade svartförsäljningen av alkohol.

Ja. Jag anser att den svenska folkhälsan måste sättas före franska bönders intresse av att sälja vin till våra ungdomar. Sverige bör därför införa egna regler för införsel av alkohol och därmed återgå till införselkvoter som ligger närmre de som gällde i Sverige när vi gick med i EU 1995.

Ja, dagens situation är helt orimlig. Vi i Sverige bör återinföra de gamla införselkvoterna.

Inför de gamla införselkvoterna.

Jag tycker det är absurt med dagens kvoter. Kvoterna måste ner. I ett första led har vi fått med oss de nordiska länderna att driva gentemot EU en halvering av införselkvoterna.

Ja, Sverige borde ansträngt sig för att få behålla lägre införselkvoter och vi bör lyfta frågan i EU. Samtidigt måste skatten på alkohol höjas i de andra länderna så att inte det ekonomiska trycket att handla utomlands är lika stort.

Ja, Centerpartiet vill verka för sänkta införselkvoter inom EU, men även högre minimiskatter och nationell möjlighet att förbjuda alkoholreklam.

Ja. Vi förespråkar därför en generell sänkning av EUs införselkvoter för alkohol. Därutöver borde varje medlemsstat ha större möjligheter att själva påverka sina kvoter. Folkpartiet var mycket kritiska när regeringen och riksdagsmajoriteten vek sig för EU-kommissionens påtryckningar, och gick med på i det närmaste obegränsade införselkvoter.

Vad tycker du att man ska göra för de omkring 200 000 barn till missbrukare som finns i Sverige?

Vi vill att missbruksvården förstärks samt att psykiatri och socialtjänstens ansvarsområden ses över för att de bättre ska kunna upptäcka och stödja familjer med problem av det här slaget. Därtill vill vi se ett utvecklat tidigt förebyggande och attitydförändrande arbete i skolor, mödravårds- och barnavårdscentraler.

Jag tycker att Sverige i grunden behöver en ny alkoholpolitik. Bästa sättet att förebygga missbruk och slå vakt om barnens rättigheter i framtiden är en minskning av den totala alkoholkonsumtionen. Ideella föreningar utför ett jätteviktigt arbete, men behöver mer stöd från samhället. Missbrukarvården bör få mer resurser.

Först och främst ska vi arbeta för ett narkotikafritt samhälle där också totalkonsumtionen av alkohol minskar. Dessutom krävs bättre möjligheter för socialtjänsten att ingripa. Barns bästa ska stå i centrum och därför vill vi också att barnkonventionen ska bli till lag.

I många kommuner finns det bra verksamheter med stödgrupper för barn till missbrukare. Regeringen har därför avsatt 100 miljoner kronor under två år för att öka intresset för den här typen av verksamhet över hela Sverige. Vi vet att barn till missbrukare löper mångdubbelt så stor risk att själva hamna i ett eget missbruk.

Åtgärder behöver på alla plan både förebyggande och behandlande. Parallellt med att vi bör minska alkoholbruket bör vi öka avgifts- och motiveringsplatser och vidareutveckla stödåtgärder för familjer i kris samt de speciella stödprogram som är riktade till barn.

Det är viktigt att de sociala myndigheterna på ett tidigt stadium får kontakt med barnen och erbjuder dem hjälp. Kommunala stödgrupper för barn till missbrukare och så kallade familjecentrum kan spela viktiga roller för att stötta barn och föräldrar tillsammans. Det behövs ytterligare åtgärder för att ge barn till missbrukare såväl vård som stöd.

Det viktigaste är förstås att förebygga att föräldrarna blir missbrukare, genom en restriktiv alkoholpolitik. För barnen vill vi införa något i kommunernas socialtjänst som vi kallar Familjestödet. De ska arbeta tillsammans med föreningar, skolan, vården och andra för att hjälpa barn till missbrukare.

Vad tycker du om alkoholskatten?

Varför ska man rösta på er om man är engagerad i alkoholpolitiska frågor?

Vi vill sänka skatten på öl och vin. Vi har avvaktat aviserade förslag från socialdemokraterna om sänkt skatt på sprit. För oss handlar det om att värna jobb och försäljning i Sverige och att inte exportera skatteintäkter trots att vi ändå får kvar de negativa sociala följderna.

Vår nolltoleranspolitik för rättsväsendet leder till ökade rättsliga reaktioner på alkoholrelaterad brottslighet.

Vi är bäst på frågor kring lag och ordning.

Höga skatter bidrar till att hålla konsumtionen nere. Jag tycker att vi bör lära av vårt grannland Finland. Där sänktes skatten på starksprit med 40 procent för två år sedan. Nu efterlyser många socialarbetare, forskare och flera ministrar en höjning eftersom skadeeffekterna blivit alltför stora.

Kristdemokraterna vill slå vakt om en kraftfull svensk alkoholpolitik. Vi tror att en minskning av den totala alkoholkonsumtionen är nödvändig för att minska alkoholskadorna i Sverige. Det räcker inte att säga att det stora flertalet kan hantera sitt drickande och att problemet bara rör den lilla grupp som inte kan det. Vi ser alkoholpolitiken som ett gemensamt problem i samhället.

Vi vill behålla de höga skattenivåerna. När det gäller så kallad alkohol har vi dessutom verkat för en höjning av skatten.

Därför att vi i vänsterpartiet har ett folkhälsoperspektiv på alkoholfrågorna. Vi arbetar för en minskad totalkonsumtion. Jag tycker att inställningen att var och en bara ska ta ansvar för sin egen alkoholkonsumtion är osolidarisk. Att minska totalkonsumtionen genom att minska tillgängligheten och hålla uppe priserna är oändligt mycket mer verksamt än alla informationskampanjer.

Jag är för höga alkoholskatter eftersom det är ett bra sätt att hålla tillbaka konsumtionen. Förändringar i vår omvärld har dock medfört att jag tror att det i längden blir svårt att hålla kvar vid våra höga skatter. Systembolaget är vårt viktigaste alkoholpolitiska instrument och för att värna monopolets ställning måste vi nog tyvärr sänka skatten.

Socialdemokraterna står för en ansvarstagande alkoholpolitik. Vi värnar om Systembolaget som den främsta garanten för att åldersgränserna hålls och att inte alkohol säljs till berusade personer. Vi anser också att det är viktigt att Systembolaget inte marknadsför sina produkter eller försöker vinstmaximera sin försäljning.

Miljöpartiet har i varje budgetförhandling försvarat en hög alkoholskatt. Och vi har tryckt på för att höja skatten på alkohol och att de inkomster som inkommer skall användas för alkoholförebyggande åtgärder.

Miljöpartiet vill bygga ett mänskligare och mer uthålligt samhälle där stressen minskar. Vi tror att detta är det långsiktiga sättet att motverka att människor tar till droger och alkohol. Men redan idag kan mycket göras för att arbeta förebyggande. Med fler alkoholfria mötesplatser, hög alkoholskatt, restriktiva införselkvoter, god beredskap på arbetsplatser och information i skolan.

Centerpartiet är för en restriktiv alkoholpolitik med försäljningsmonopol och höga skatter. Det är både moraliskt och samhällsekonomiskt försvarbart.

Vi driver en alkoholpolitik som syftar till att minska alkoholens negativa medicinska och sociala verkningar. Vår alkoholpolitiska vision är ett samhälle där människor kan leva ett liv fritt från alkoholrelaterade olyckor och våld. Det kan vi bara nå genom fortsatt beskattning, förbättrad vård och god information. Vi tycker att frivilligorganisationer är oerhört viktiga i detta arbete.

Jag befärar att vi kan komma att bli tvungna att sänka alkoholskatterna. Det blir i längden mycket svårt för ett land att hålla väsentligt högre alkoholskatter än omvärlden. Men risken att lägre skatt leder till ökad konsumtion och ökade skador, måste mötas genom restriktiva åtgärder som minskar risken för att ungdomar och gravida kvinnor dricker, och håller trafik och arbetsplatser alkoholfria.

Folkpartiet har sina rötter bland annat i nykterhetsrörelsen. Vi står för en restriktiv alkoholpolitik, som bygger på forskning om effektiva förebyggande åtgärder. Folkpartiet ser förebyggande och bekämpande av alkoholskadorna som en av samhällets främsta uppgifter. Vi vill ha Systembolaget kvar, bättre information om alkoholens skadeverkningar och kraftigt upprustad missbrukarvård.

FOTO: MÅRTEN GUDMUNDHS

15 800 rattfylleribrott anmäldes 2005.

Fulla förare kan förlora rätt till ersättning vid skada

Ingen ersättning alls för den som trafikskadas på fyllan. Det föreslår justitiedepartementets utredningsman när generösa ersättningsregler nu granskats.

I dag får en rattfull förare som skadas i trafiken minst 90 procent av förlorad arbetsinkomst. Men det har fått försäkringsbranschen att se rött och begära en ändring av lagen. Riksdagens lagutskott har funderingar på en generell sänkning vid rattfylleribrott. Men det sätter sig justitiedepartementets utredare Bertil Bengtsson emot.

Hans huvudförslag är att ingen ersättning alls ska betalas ut vid rattfylleribrott, såvida inte den skadade kan visa att han eller hon inte ensam orsakat olyckan.

Bengtssons förslag får mothugg av Monica Öhman, vd för Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF) och tidigare ordförande i riksdagens trafikutskott.

Hon vill inte att några undantag ska göras alls.

– Allmänheten kräver ett mer rättvist system än att någon kör i fyllan och ändå får bra betalt, säger hon till tidningen Riksdag och departement.

MÅRTEN GUDMUNDHS

Automatisk nykterhetskontroll stoppar lastbilar i Trelleborg

I Trelleborg finns numer en automatisk nykterhetskontroll. När lastbilarna rullar av färjan från Tyskland, väljs ungefär en av tio ut slumpmässigt och leds till en kameraövervakad fälla med en bom och en alkoholmätare. Tre förare hade i början av augusti åkt fast. En hade hela 1,6 promille alkohol i blodet. Gränsen för rattfylla i Sverige går vid 0,2 promille. Bommen är hittills den enda i sitt slag i världen och Trelleborgs hamn hoppas kunna utöka med en till fil för att kunna ta in dubbelt så många för kontroll.

”Allmänheten kräver ett mer rättvist system än att någon kör i fyllan och ändå får bra betalt.”

MONICA ÖHMAN, VD FÖR NTF, VILL ATT RATTFULLA SOM SKADAS I TRAFIKEN BLIR UTAN ERSÄTTNING

Extraskatt på alkoholisk närmar sig

SKATTER Från 1 januari 2007 kan det bli extra skatt med kanske sex kronor ytterligare på så kallad alkoholisk i Sverige. Detta om ett nytt förslaget från finansdepartementet blir verklighet. Enligt förslaget ska vissa alkoholdrycker beskattas med ytterligare sex kronor per liter färdig dryck. De spritbaserade drycker som omfattas är det som har en alkoholhalt mellan 2,25 och 10 volymprocent och som tillsatts kolsyra, skriver Drugnews.

Införselreglerna anses orimliga

INFÖRSEL Över hälften av svenskarna anser att de nuvarande införselreglerna är orimliga enligt en ny opinionsmätning beställd av IOGT-NTO som presenterades vid ett seminarium i Almedalen i somras.

Sänkta införselgränser har länge varit ett krav från den svenska nykterhetsrörelsen. Nu verkar det som om man har folket med sig, i varje fall enligt en opinionsundersökning beställd av IOGT-NTO.

Mätningen, som genomförts av Synovate Temo, visar att 53 procent av svenskarna anser att införselgränserna är orimliga, medan 42 procent anser att de är rimliga. Störst motstånd mot de nuvarande införselreglerna finns bland dem över 60 år, där 64 procent anser att de nuvarande införselreglerna inte är rimliga, uppger Drugnews.

Tre gånger fler alkoholförgiftas

ALKOHOL Andelen unga kvinnor som tas in på sjukhus för alkoholförgiftning har mer än tredubblats sedan 1987. Även för unga män är ökningen mycket kraftigt, mer än en fördubbling.

Statistiken visar att över 1 000 kvinnor i åldersgruppen 15-24 år fick uppsöka sjukhus på grund av alkoholförgiftning år 2004, jämfört med knappt 400 personer 17 år tidigare.

Kanske än mer anmärkningsvärt är att 60 procent av de under 15 år som vårdas för alkoholförgiftning är flickor, skriver Drugnews.

Nätspriten endast en halv procent

ALKOHOL Mängden alkohol som förs in i landet genom handel via Internet, så kallad nätsprit, har fördubblats mellan 2004 och 2005, men mängderna är fortfarande väldigt små. Det visar en kartläggning av nätspriten som gjorts av Sorad, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning, vid Stockholms universitet.

Mängden alkohol som förs in i landet genom Internethandel har alltså fördubblats på ett år. Men nätspriten utgör ändå en mycket liten del av den totala svenska alkoholkonsumtionen, ungefär en halv procent.

ADIC syns i Sri Lanka

ADIC har, sedan starten för snart tjugo år sedan, blivit Sri Lankas mest framgångsrika organisation i kampen mot alkohol och andra droger. ADIC finns på ett sextiotal platser i landet och infiltrerar effektivt skolor, byar, media och filmbranschen.

På en av lankesisks media välbevakad filmpremiär häromåret reste sig ett gäng ungdomar från ADIC upp och buade när huvudrollsinnehavarna på filmduken halade upp cigaretter och började röka. Tilltaget fick stora rubriker i landets tidningar och bidrog till att debatten kring rökning tog fart, samt att det numera finns varningstexter på filmer där rökning förekommer.

– Det är så här ADIC jobbar. Vi gör aktioner och ser till att hela tiden synas, överallt, förklarar chefen för ADIC i Sri Lanka, Pamodinee Wijayanayake, .

Hon pustar ut i ett luftkonditionerat rum och bjuder på starkt ceylonté.

Minuterna innan har vi vandrat runt i ADICs lokaler i centrala Colombo. Här finns volontärer som arbetar heltid med att plöja igenom ett tjugotal tidningar per dag och klippa ut allt som rör alkohol och andra droger. Artiklarna katalogiseras och utgör så småningom underlag för statistik; hur ofta skriver man om alkohol och på vilket sätt? Här finns också ett videorum, där spelfilmer och såpor från teve scannas på dold – eller väldigt uppenbar – reklam för alkohol och tobak.

HÄR FÖRS ÄVEN STATISTIK över hur ofta exempelvis alkohol förekommer i bild, och i vilka sammanhang. Klart är att alkohol så gott som undantagslöst framställs i förskönande dager, som något vackra och framgångsrika människor njuter av.

– Där ligger en stor del av problemet. Att den rika klassen gärna dricker. Det ingår i en livsstil som många fattiga ungdomar vill efterlikna. Vi borde egentligen nå ut till den gruppen. Om en rik ung person blir en förebild, tar de fattiga snart efter, konstaterar Pamodinee.

Hon berättar stolt att ADIC är den

enda organisation i Sri Lanka som innehar all samlad statistik och information om alkohol och andra droger. Respekten för ADIC är stor och regeringen vänder sig ofta till dem i frågor som rör alkohol, droger och tobak. All den information som finns om alkohol i landets skolböcker ligger ADIC också bakom.

KLYFTAN MELLAN FATTIGA och rika i Sri Lanka blir tydlig när man ser vad människor dricker. Importerad alkohol har bara de rikaste råd med. Den stora massan dricker främst öl och lokalt framställd arrak. I en undersökning från förra året uppgav 62 procent av männen att de dricker alkohol ibland. Tio procent uppgav att de dricker varje dag. Bland de tsunamidrabbade har alkoholkonsumtionen ökat, visar en annan undersökning.

– Många män dränker sina sorger i alkohol. De har kanske förlorat hem, familjemedlemmar och sin båt, och är mycket ledsna, säger Pamodinee och berättar att där man gick in och arbetade aktivt med 60 familjer minskade 59 sin alkoholkonsumtion.

Pamodinee Wijayanayake är chef för ADIC i Sri Lanka.

På marknaden kan man köpa både frukt och öl.

Sri Lankas
flagga.

“Jag överbevisar helt enkelt den som dricker genom vetenskapliga belägg. Och efter det går det lättare att arbeta för ett avståndstagande från alkohol.”

PAMODINEE WIJAYANAYAKE, CHEF FÖR ADIC I SRI LANKA.

Vad gäller alkoholkonsumtionen i Sri Lanka i stort finns dock mycket kvar att göra. ADIC arbetar med att utbilda främst ungdomar runt om i landet, men också lärare. Hittills har ADIC nått 6000 grundskolor och på varje skola finns två lärare och två elever som utbildats av ADIC och som kan sprida information om alkohol och andra droger vidare.

– På samma sätt gör vi i de byar vi kommer till. Vi försöker lokalisera de informella ledarna, hitta de ”goda” personerna, och påverka dem. När vi har övertygat dem om att alkohol är något negativt, går det i allmänhet lättare att nå resten av befolkningen. Vi försöker nå de unga och bildar grupper på omkring 20 personer, som kan arbeta förebyggande i byn. De blir förebilder. Ibland faller några bort och nya kommer till, men det spelar inte så stor roll. Huvudsaken är att intresset och engagemanget finns. Även personer med ett alkoholmissbruk är välkomna.

Så hur övertygar man människor om att alkohol är en farlig drog?

– Genom logiska resonemang. Ingen lyssnar om jag bara säger att du inte ska dricka. Alkohol får mig att må bra, säger

många, alkohol är en viktig del av en fest. Men då frågar vi; varför känns det skönt? Handlar det om gruppsyck? Eller att man genom att dricka kan komma undan med våld? När man benar upp ett resonemang på det viset kommer man ner på djupet och till sist förstår de flesta mekanismerna bakom sitt drickande. Jag överbevisar helt enkelt den som dricker genom vetenskapliga belägg. Sedan är det lättare att arbeta för ett avståndstagande från alkohol.

ADIC JOBBAR ALLTSÅ BRETT; både lokalt – direkt med befolkningen – och mot regering, reklamkare, tobaks- och alkoholindustrin. Bland annat skickar man ut ungdomar till politiska möten, där de ställer ledarna mot väggen i alkohol och narkotikafrågor. Man har också lobbyister i regeringen som arbetar för att ytterligare höja den redan ganska höga alkoholskatten.

Andra sätt att nå ut med sitt budskap är att arbeta tillsammans med olika företag. Ett företag som tillverkar pennor skickar med klistermärken med anti-röksymboler. Det är oftast barn som köper pennorna och därmed pumpas

budskapet – att rökning är skadligt – in redan i tidig ålder.

Vad gäller rökning har ADIC haft stora framgångar. På senare år har rökningen minskat drastiskt i Sri Lanka och attityden bland människor har ändrats från att tycka att det är tufft, till något som är ohälsosamt och fult. ADIC står bland annat bakom ett magasin för kvinnor, där man konkret beskriver hur rökning – och även alkohol – bokstavligen förfular. Man blir rynkig i förtid, tänderna gulnar och håret blir livlöst. Rökfria tågstationer och postkontor är ett annat resultat av ADICs arbete i kampen mot rökning. Och tanken är förstås att fler och fler arbetsplatser ska bli rökfria.

KAMPEN MOT ALKOHOL går långsammare och är svårare, tycker Pamodinee. Hon menar att alkoholproducenterna är betydligt ”smartare” än tobaksbolagen och metoderna att nå ut till människor är mer raffinerade och svåråtkomliga. Så även om man från ADICs sida försöker bearbeta alkoholproducenterna och regeringen, arbetar man också med kampanjer på gräsrotsnivå. Nyligen satte man upp affischer i städer runt om i landet med olika frågor kring alkohol: varför dricker du? eller: dricker du för att det är kul eller för att du är rädd? Samtliga affischer illustreras med en stor nolla. Noll som att alkohol är helt innehållslöst och meningslöst.

– Vår tanke är att frågorna ska få människor att tänka till. Det ska kännas i magen. Vi håller på att utvärdera kampanjen, för att ta reda på vilka frågor som berör människor mest och hur vi kan jobba vidare utifrån det, säger Pamodinee. ■

Varför dricker du? undrar affischen.

Mediegranskning på ADIC-center i Colombo.

ADIC står för Alcohol and Drug Information Centre och är ett centrum för information och utbildning om alkohol och andra droger. ADIC är ett av de projekt i Sri Lanka som får stöd av IOGT-NTO-rörelsens Internationella Institut.

Rika barn dricker mest

(...ELLER GÅR DET ATT
KRÖKA GLAMORÖST?)

Går det att kröka glamoröst? Flaskhalsande kändisar vid en parkbänk lär vi aldrig få se på vimmelsidorna. Att prinsessan Madeleine ska hamna där är helt otänkbart. Louise Boije af Gennäs skriver i sin bästsäljande bok "Stjärnor utan svindel" att det inte finns några som kan festa lika bra som överklassen. Flickor som ängsligt vill vara rätt har Ebba von Sydow, nu Vecko-Revyns chefredaktör, som förebild. Vem är lämpligare att svara på om sprit, stil och glamour hänger ihop än hon?

I Alkoholkommitténs dvd Festmetoden hävdar Ebba von Sydow att det går att dricka smart, men att skillnaden mellan för mycket och för litet är hårfin, att det är en balansakt av guds nåde. De första glasen gör en glad, och det känns som att man är skitsnygg i de tajta jeansen, menar hon. Konsten är att lägga av när det är som roligast. Ebba själv håller stenhårt på regeln ”var-tannat glas är vin, vartannat är vatten”.

Och hon klarar säkert supandet lika galant som hon tar sig fram på snygga skor. Liksom hennes, och många andra unga kvinnors, idoler Paris Hilton och prinsessan Madeleine. Hotelldottern exponeras då och då överförfriskad på kändissidorna, men ingen påstår att hon är på dekis. Samma sak med prinsessan som eskorteras runt Stureplan med Säpo-vakter. Att sitta vid hennes bord och dela helrör är många dröm. Glamour-stämpeln sitter tvättäkta i pannan hur mycket de än krökar.

Om von Sydow, Hilton och Bernadotte är flickornas förebilder, finns också motsvarigheter bland killarna. Då kallas de nattklubbsskungar och har namn som Rahm, von Roth och af Klercker. De tjänar mycket pengar, umgås i inneklretsar och har rätt uppfostran, klass och skolbakgrund. Ändå befinner de sig mycket nära det som alla vet finns runt krogverksamhet: ekonomisk brottslighet och narkotika.

LINUS, 19 ÅR, VAR NÄRA att åka in i en ond spiral. Det började med att han blev mellanhand för langning. Sedan började han fixa fester och fick så småningom erbjudanden om att utvidga sortimentet med narkotika, anabola steroider – och vapen.

– Jag tjänade mycket pengar. Vande mig vid mycket pengar. Mina föräldrar är rätt täta och märkte ingenting. Jag köpte inte bara snygga kläder och prylar, utan började åka limousine i tid och otid. Dessutom bjöd jag ofta mina vänner på krogen.

Att Linus försäljningar bromsades och stannade vid langning av alkohol och anabola steroider, beror på att han blev upptäckt. Han hittade en två år yng-

re kompanjon som hade en hel gymnasieskola som säljområde. Den killens föräldrar tyckte att sonen började bete sig konstigt. De kände att det inte stod rätt till och krävde att få ta del av hans chattande på internet. Och så rullades verksamheten upp.

– Jag kan bara säga att det är mycket lockande och lätt att göra pengar. Nu har jag lagt av, men det kryper ändå i festarmen. Jag gillar den världen, säger Linus.

SOCIALSTYRELSENS SENASTE HÄLSORAPPORT visar att antalet unga personer, mellan 15 och 24 år, som fått sjukhusvård för alkoholförgiftning har fördubblats för killar och tredubblats för tjejer under det senaste decenniet. Och ökningen fortsätter.

Alkoholförgiftning är mycket allvarligt. I ungefär 200 fall om året i Sverige så allvarligt att det leder till döden. I Finland dubbelt så många. Men det är tillräckligt allvarligt att konsumera så pass mycket mer etanol än kroppen kan förbränna att man måste magpumpas. Påfrestningen på inre organ är stor. Europeiska undersökningar visar att de som drabbas av skrumplever blir allt yngre.

Trots att befolkningens hälsa utvecklas positivt i stort, som att livslängden ökar, rökningen minskar och alkoholkonsumtionen stannat av, finns det anledning till oro när det gäller kvinnors hälsa. Avståndet mellan mäns och kvinnors medellivslängd krymper. Män lever nu till 78,4 år och kvinnor till 82,7 år. För tio år sedan var skillnaden tio år.

Två saker är helt klara:

Det kostar på för kvinnor att supa som en karl!

Det är aldrig glamoröst med en skrumplever! ■

“Hotelldottern exponeras då och då överförfriskad på kändissidorna, men ingen påstår att hon är på dekis.”

Den stora handväskan är senaste mode. Den rymmer inte bara plånbok och smink utan också spritflaskan.

Handväsketrenden – vad står den för egentligen?

Du ser dem överallt. På modesidorna, i butikerna och hängande över kvinnors axlar. Handväskorna. Förra året var de lite mindre, nu har de ökat i storlek och kostar mellan en hundring och tiotusentals kronor. Det är väskorna som avgör vem som har stil och vem som inte har det.

Varför så stora? De rymmer gott såväl sminkväska och portmonnä som hårborste och – spritflaskan. Det kanske är dags att ta en titt i tjejernas handväskor när de ska på fest.

Jonna & Charlotta

TVÅ VÄLARTADE FLICKOR SOM GILLAR ATT FESTA

Jag träffar Jonna och Charlotta på ett kafé i centrala Stockholm. Söta och lyckade. Deras fastrar och morbröder skulle nog säga att de är högst välar-tade flickor och skaka på huvudet om någon sa att deras ungdomar dricker stora mängder alkohol.

Charlotta kommer först med lågt skurna märkes-jeans, brett flätat skärp och en matchande handväska. Hon är 16 år, bor i en så kallad rik kranskommun och går på estetiska programmet på ett gymnasium nära stan. Föräldrarna jobbar som rektor respektive vd för ett litet företag.

En stund senare kommer Jonna i sin "gåsjacka". Hon är ett år äldre, bor i stan och går samhällsprogrammet på ett eftertraktat gymnasium. Hennes föräldrar är högre tjänstemän.

När drack ni för första gången?

Charlotta: Det var i slutet av nian. Vi var ett gäng som skulle ha strandparty. Jag fick cider av en kille i klassen. Men den gången blev jag inte full.

Jonna: För mig var det lugnt hela högstadiet och sommarlovet innan gymnasiet. Men på insparksfesten drack jag mycket, blev rejält berusad och mårde dåligt dagen efter. Fast det var inget jag skämdes för. Snarare tvärtom.

Har det blivit många gånger fler sedan dess?

Charlotta: Ja, förra sommaren kändes som ett långt party. Fast för mig var det inte alkohol varje gång. Och nu har det varit ganska lugnt ett tag.

Jonna: För mig också. På loven ploppar festerna upp. Under helgerna är det svårare för då har jag mycket träning.

Har ni varit så berusade att ni fått åka till Maria Ungdom någon gång?

Charlotta: Nej, men nästan. En gång när jag hade druckit smuggelsprit blev jag jättedålig. Min kompis blev orolig och ringde sin mamma som kör-

“Men på insparksfesten drack jag mycket, blev rejält berusad och mårde dåligt dagen efter. Fast det var inget jag skämdes för. Snarare tvärtom.”

“Har faktiskt aldrig tänkt på det. Jag känner ingen missbrukare...Vuxna fester ju också.”

JONNA OCH CHARLOTTA PÅ FRÅGAN OM DE ÄR OROLIGA FÖR ATT BLI MISSBRUKARE.

de mig hem. Mina föräldrar var chockade. De ringde Maria och frågade vad man ska göra. Jag kräktes och de vakade.

Jonna: Inte jag.

Vad kan få er att avstå från alkohol fast det är fest?

Jonna: Helt klart matcher. Det finns inte på världskartan att jag skulle riskera min fotboll.

Charlotta: Jag vet faktiskt inte. Kanske att en snygg kille avstår.

Var är festerna?

Jonna: På sommaren ofta utomhus. Annars är det hemma hos någon. Det finns alltid någon som har föräldrar som är på resa eller som har lantställe nära stan.

Charlotta: Eller har föräldrar som är skilda. När den ena är bortrest, kan man passa på.

Har ni råd att köpa alkoholhaltiga drycker? Hur mycket har ni i månadspeng?

Jonna: Inga problem. Jag får 3 000 kronor i månaden och det ska räcka till fickpengar, mobil, kläder och idrotten.

Charlotta: Jag har aldrig avstått för att jag inte har haft pengar. Jag får studiebidraget och köper kläder själv. Mamma och pappa lägger till när det gäller dyrare inköp som skor och jackor.

Vem förser er med alkoholen?

Charlotta: Jag har en kompis som har en kompis som är nitton. Han kan fixa vodka från utlandet, men han kan också fixa så att någon köper ut cider.

Jonna: Min brorsa. Men han vill inte varje gång. Det har hänt att jag gett lodare en tjuga för att köpa ut åt mig. Jag dricker mest öl.

Är ni inte oroliga för att bli missbrukare?

Charlotta: Nej, inte ett dugg. Vuxna fester ju och partar de också.

Jonna: Har faktiskt aldrig tänkt på det. Jag känner ingen missbrukare. ■

Föräldrars vanor styr drickandet

Enligt de droganeundersökningar som Stockholm stad genomför regelbundet finns ett samband mellan vissa stadsdelar och hög alkoholkonsumtion. Där välbärgade bor, dricker ungdomarna mer.

Det är inte så enkelt att det beror på att de tonåringarna har mycket fickpengar, eftersom det har visat sig att föräldrar med arbetslöshetsersättning eller socialbidrag kämpar hårt för att deras barn ska ha det som andra.

Maria Ungdom är ett inte helt obekant ställe för många unga i centrala Stockholm, både som akutmottagning och en mottagning för råd och stöd. Cirka 2 500 ungdomar hamnar där varje år.

Att det är de som har resurser som dricker alkohol verkar stämma mycket bra med verkligheten, även om bilden inte är helt glasklar, menar Bengt Forsman, som jobbar med både behandling och information.

– Vi får inte direkt någon anstormning av rika ungdomar, men genom de iakttagelser vi gör kan slutsatsen ”rika barn krökar mest” styrkas, även om bilden inte är helt tydlig.

– Välbesuttna ungdomar har ofta fester hemma och är inte ute på stan och rör sig på samma sätt. De tar efter sina föräldrars dricksbeteende i hög grad, säger Bengt Forsman.

Han berättar att man kan se två stråk av alkoholmissbruk bland skolorungdomar. Ett är oktoberstråket, som handlar om att man inte hänger med i skolan och att alkoholkonsumtionen tilltar under hösten. Ett annat är lov-stråket:

– Det är de unga fylleristerna, ”amatörerna” som vi brukar kalla dem, som fester under veckosluten, på loven och inte minst under nollningsperioden då de börjar på gymnasiet.

Hit till Maria Ungdom i centrala Stockholm kommer varje år cirka 2 500 ungdomar, många från välbärgade familjer. Enligt personalen verkar det stämma att "rika barn krökar mest".

För Maria Ungdom infaller den lugnaste perioden på sommaren. Då är ungdomarna ute i buskarna och på landet, säger Bengt Forsman.

PÅ ÖSTERMALM JOBBAR fältassistenten Conny Carlsson. Han tror inte på att rika ungdomar dricker mer än andra.

– Så här års är det lugnt, säger han. Vi ser ungdomar röra på sig, på väg till privata fester och kaféer. I stadsdelen finns fyra ungdomsställen. Vi ser sällan festande ungdomar i parker.

Om Conny Carlsson jämför med Gotland, som han kommer ifrån, har han intrycket att ungdomarna dricker mer där.

– Där dricker de hemskt mycket. Det som är positivt med att ungdomarna har pengar är att de har råd att köpa sprit på Systembolaget och väljer bort hembränt och smugglat.

Nästa drogvaneeinventering är på gång. När skolor kodades och jämfördes, var det vissa friskolor i

“Välbesuttna ungdomar har ofta fester hemma och är inte ute på stan och rör sig på samma sätt. De tar efter sina föräldrars dricksbeteende i hög grad.”

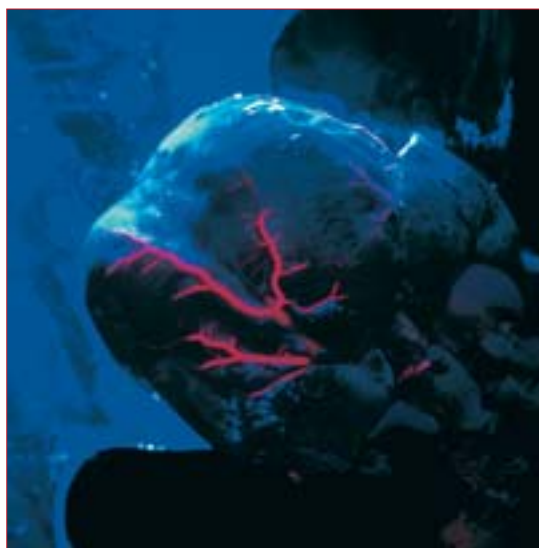
Stockholms innerstad som sa tack och hej till vidare medverkan för att eleverna fortsättningsvis skulle slippa känna sig utpekade, som ungdomar från Rosengård och Rinkeby ständigt blir. Undersökningarna bygger helt på enkäter som eleverna själva besvarar.

Helt klart är att de ungdomar som riskerar mest är de som debuterar tidigt med fylla, umgås med normbrytande kamrater och som har föräldrar utan koll på var barnen är om kvällarna – rik som fattig. Och att de rika sätter trender för de fattiga. Även när det gäller att kröka. ■

Han är en av vår tids största fotografer och en legend. I år fyller han 84 år och har kommit ut med ännu en bok, "Livet".

Men folkbildaren Lennart Nilsson slår sig varken för bröstet eller av på takten. Han har alldeles för mycket kvar att göra och tillbringar helst sina dagar i ett varmt laboratorium på Karolinska Institutet.

Genom blodådrorna i hjärtat pumpas blodet och livet runt i våra kroppar.

Ger livet färg

Lennart Nilsson slår inte av på takten

Någon sa en gång om Lennart Nilsson att han inte vet att det inte går – och därför går det. Precis som nu, när han står i ett 37-gradigt rum på Karolinska Institutet i Stockholm och odlar celler, som så småningom – när de betar sig som de ska – kommer att fotograferas. Här arbetar han varje vardag. Han vaknar klockan sju och arbetar sedan energiskt hela dagen.

– Självklart! säger han rappt som en radiopratar från 40-talet. Som om det vore den naturligaste sak i världen att en man som varit i pensionsåldern i snart tjugo år arbetar heltid.

– Haha, jag har inte tid att gå i pension, skrattar han.

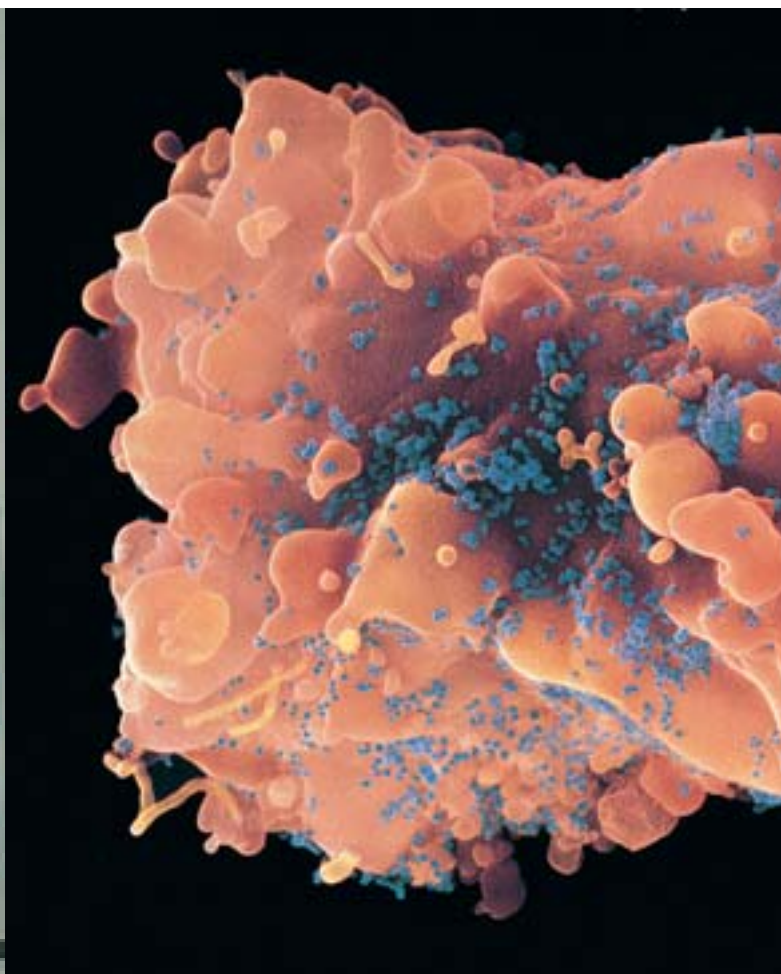
Skrattar, det gör han ofta. Högt. Och skojar. Det är inte lätt att hänga med den reslige och spänstige Lennart Nilsson, varken i hans snabba tempo – han

stegar fram med stora kliv – eller i hans kvicka kast mellan allvar och skoj.

Att samtala med Lennart är en intellektuell utmaning, utan att det för den skull känns det minsta högtidligt. Det är lätt att slappna av och vara sig själv. Han är jordnära och enkel – men samtidigt knivskarp. Hans starka energi avväpnar.

Det är inte svårt att förstå varför han har kommit de allra största nära: Ingrid Bergman, Olof Palme, Ingmar Bergman, Tage Erlander, Nikita Chrustjev, Dag Hammarskjöld och Josephine Baker, för att nämna några.

DÄR ANDRA FOTOGRAFER NÖJER sig med att ta den förväntade bilden, går Lennart ett steg längre. Han tar nästa bild, den oväntade, den precis före eller efter det där givna tillfället. Han följer med sina objekt in i det privata och fångar de ögonblick som

de andra missar. Alice Babs i duschen. Eller Dag Hammarskjöld i sin ensamhet i sitt stora arbetsrum i en skyskrapa i New York. Överraskande bilder, i synnerhet på den tiden då kända personer sällan avbildades privat.

– Jag minns Dag Hammarskjöld med värme. Han hade ett härligt skratt! Och Chrustjev gjorde också ett starkt intryck. Han kände inte mig, men bjöd mig att dricka ur sitt konjaksglas. En vänskapsgest och en ovanlig ynnest. Han var en glad prick, en riktig clown. Det kan man inte tro när man ser bilder på honom, säger Lennart och berättar att han hamnade på en middag med den ryske ledaren genom sin vänskap med Tage Erlander.

– Alla andra fotografer tog traditionella bilder på Chrustjev. Men jag väntade i köket och fick på så vis komma in bakvägen.

Drivkraften stavas förstås en obändig nyfikenhet på människor och på livets förunderligheter. Att berätta en historia har alltid varit centralt för Lennart – och de intressantaste historierna hittar vi oftast inte där vi förväntar oss.

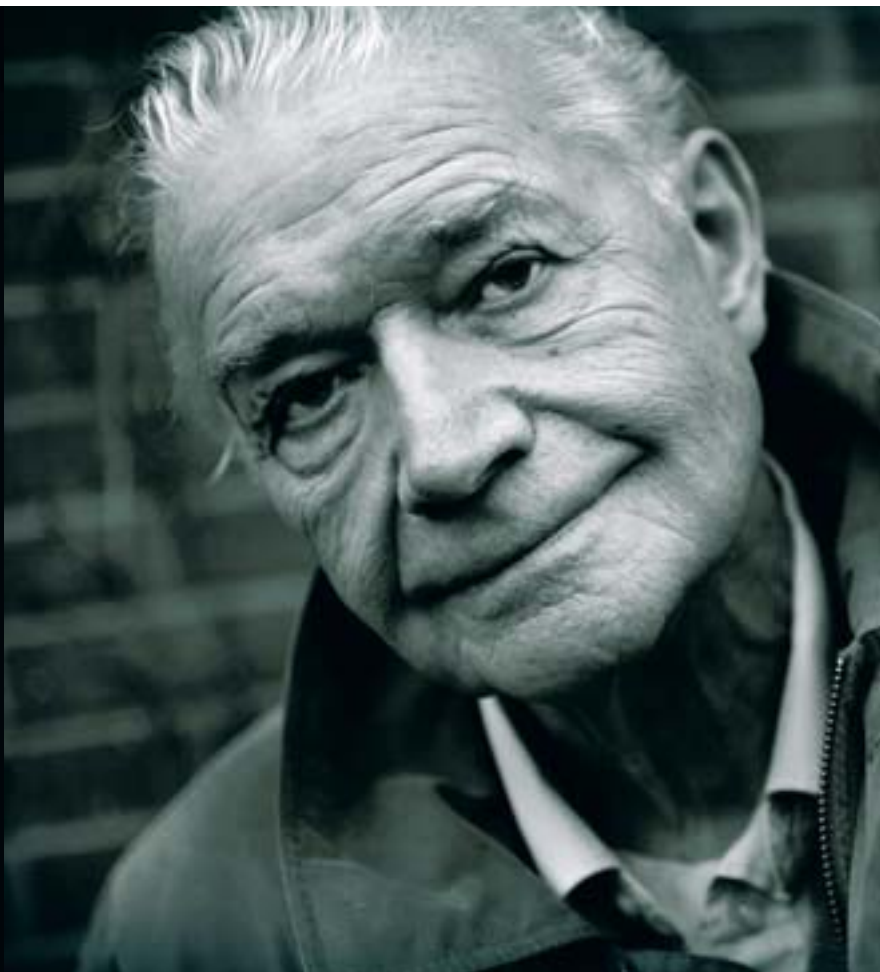
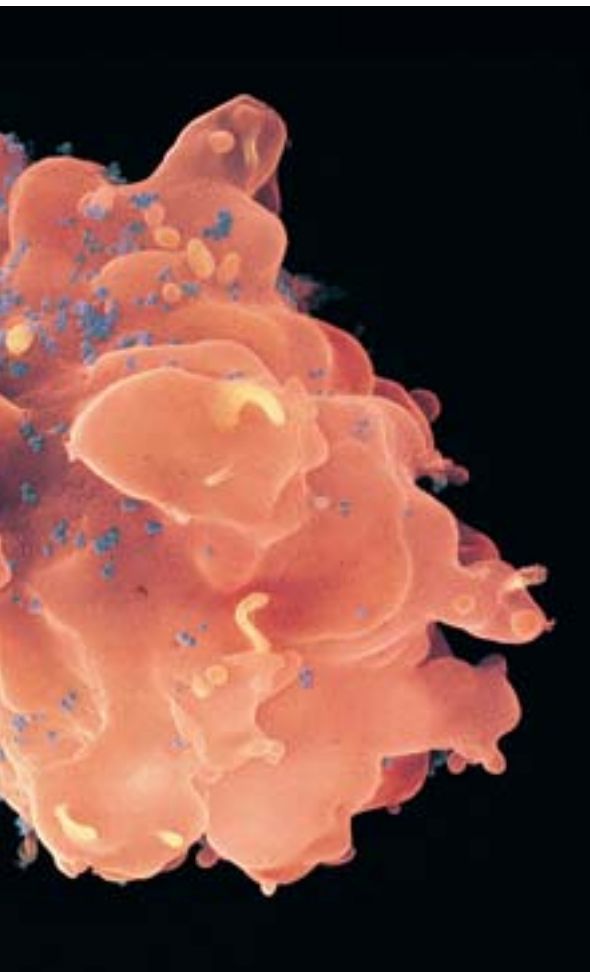
– Jag vill ta reda på och förstå det som är väldigt nära och uppenbart, men som samtidigt är osynligt. Jag vill hitta nya perspektiv och försöka se världen på ett sätt som den inte har blivit sedd tidigare. Jag vill överraska. Och sedan vill jag försöka förklara och visa det, säger Lennart sakligt och exemplifierar genom att berätta om den där myran han fotograferade invid sin fars känga. Genom att inta myrans perspektiv får betraktaren en hisnande insikt om hur det kan kännas att vara myra.

ATT LENNART FAKTISKT släpptes in hos de stora stjärnorna är förstås ingen slump, förstår jag nu. Med sin lättsamma jargong charmar han vem som helst. Ordet nej existerar inte. Han förstår helt enkelt inte varför någon skulle säga nej till honom eller varför ett fotojobb skulle vara omöjligt att genomföra.

”Allt är möjligt” är hans devis, nu och då, och det återkommer han ofta till under samtalets gång. Pappret med frågor jag har med mig inser jag snart att jag lika gärna kan skrota. Lennart är en glad urkraft och han låter sig inte styras. När jag ställer

“Jag vill hitta nya perspektiv och försöka se världen på ett sätt som den inte har blivit sedd tidigare.”

LENNART NILSSON

en fråga händer det att han bollar över en annan till mig. "Vilken är din bästa historia? Vilket reportage skulle du helst vilja göra om du fick välja fritt?"

Han talar snabbt och flödigt, hoppar upp och ner på stolen, de korta stunder han faktiskt sitter ner, men rör sig allra helst i labbet, där han kärleksfullt visar mikroskopen och de fantastiska redskap som möjliggör hans arbete.

– Temperaturen härinne är hög för att cellerna ska hållas vid liv, förklarar han, och sätter sig vid ett av sina stora mikroskop, som förstörar cellerna flera hundra gånger.

HÄR PÅ CENTRUM FÖR mikrobiologi och tumörbiologi forskar man just nu om reumatism och Lennart berättar exalterat om hur vita blodkroppar plötsligt blir våra fiender och attackerar lederna. Sjukdomen kallas autoimmun; det är alltså kroppens eget immunförsvar som vänds emot oss.

Forskare eller fotograf? Gränsen är flytande. Lennart är med under hela processen med växande celler, väntar och iakttar tillsammans med assisten-

ter och forskare. Celler tål ljus dåligt, därför är det viktigt att fotografera med så lite ljus som möjligt. Att hitta exakt rätt nivå är knepigt och tålmod är ett måste.

– Ofta går det inte som man vill och processen måste börja om på nytt. Men så plötsligt klaffar allt. Jag minns den gången då vi fick se hur äggcellen gick ur sitt hölje och planterade sig i livmoderslemhinnan. Det kändes enormt! Jag hade tidigare lyckats på kaniner, men detta var första gången i världen någon lyckades fotografera det på en människa, säger Lennart.

Bilderna används främst i forskningssyfte och för utbildning, men så småningom når de också allmänheten. Just detta är något som Lennart vurmar för; folkbildningen.

– Jag vill att alla människor ska få ta del av detta fantastiska, att de genom mina bilder lättare ska förstå hur vi ser ut och hur vi fungerar. Att lära känna oss själva, vår kropp och allt det som gör oss till dem vi är, är viktig kunskap. Även virus är ju en del av livet!

Lennart Nilsson intresserar sig mycket för virus och deras intensiva liv och kraft. På bilden till vänster syns ett fruktat HIV-virus på en vit blodkropp.

Virus, hormoner, cancerceller, bakterier och nervtrådar är bara några av de kroppsliga element som Lennart har fotograferat i sin senaste bok "Livet". Bilderna är som alltid vackra, färgsprakande och suggestiva. Flertalet koloreras i efterhand. Exakt hur Lennart gör går vi inte in på under samtalet. Men det handlar förstås om extremt små kameror med extrem spännvidd, små tekniska mirakel helt enkelt. När han exempelvis fotograferade ett växande foster inne i en livmoder använde han sig av ett så kallat endoskop, på vilket en pytteliten kamera monterades. Den fördes in i kroppen på samma vis som en kateter.

BILDERNA PÅ MÄNNISKANS utveckling från embryo till barn är kanske de som Lennart Nilsson är allra mest berömd för. "Ett barn blir till" har översatts till 20 språk och har sålts i miljontals exemplar världen över. Därmed är det troligen världens mest sålda fotobok. Några av dessa bilder finns på såväl mynt, sedlar och frimärken, som i lasten på rymdsonderna Voyager I och II. Han har också, genom

åren, vunnit ett antal prestigefyllda priser för sitt arbete.

Idén till fosterbilderna väcktes när han 1951 skulle göra ett reportage på Sabbatsbergs sjukhus. På en hylla stod några burkar med foster i formalin. Lennart blev nyfiken och bad att få låna hem dem. Han kände att detta måste folk få se. Under flera år arbetade han tålmodigt med det som skulle komma att bli vår tids kanske mest revolutionerande bilder. Bilderna trycktes i tidningen Life – som sålde åtta miljoner exemplar på tre dagar. Efter det sysslade han allt mindre med reportagefoto och ägnade sin tid åt att avbilda människan inifrån.

Men egentligen tycker han inte att skillnaden mellan att fotografera inuti eller utanpå är så stor. Målet är detsamma – att utforska det okända.

Kanske var det just det som fick Lennart att bli fotograf. Hans far Nils var nyfiken på livets gåtor och var en av de personer som inspirerade till ett fotointresse. Av honom fick Lennart sin första lådkamera. Far och son kunde ligga ute på marken i timmar för att fota något litet kryp. Av sin farbror,

"Jag vill att alla människor ska få ta del av detta fantastiska, att de genom mina bilder lättare ska förstå hur vi ser ut och hur vi fungerar."

LENNART NILSSON

FAKTA/LENNART NILSSON

Namn: Lars Olof Lennart Nilsson

Född: 24 augusti 1922 i Strängnäs

Yrke: fotograf med medicin och forskning som specialitet

Bor: i centrala Stockholm. Har också en stuga i Roslagen.

Familj: hustrun Catharina, sonen Kjell och styvbarnbarnet Alexandra samt hennes mamma.

Bakgrund: Började arbeta som pressfotograf i mitten av 1940-talet, arbetade som fotograf för amerikanska Life 1965-1972. Har varit hovfotograf vid svenska hovet.

1965 gavs "Ett barn blir till" ut för första gången.

Lennart Nilsson har också tilldelats en rad prestigefyllda priser; 1976 blev han bland annat utnämnd till medicine doktor av Karolinska Institutet, 1982 fick han en Emmy för sin film "Sagan om livet".

2002 blev han utnämnd till filosofie doktor vid ett tyskt universitet och 2003 vid Linköpings universitet.

Lennart Nilssons verk ingår i samlingarna på bland annat British Museum i London och Moderna Museet i Stockholm.

Han har också publicerat ett stort antal böcker, exempelvis "Ett barn blir till", "Så blev du till", "Nära naturen", "Kroppens försvar" och "I mammas mage".

som var fotograf, lärde han sig att framkalla bilder.

Många skulle förföras av sin egen framgång, men inte Lennart. Tvärtom är det enda som betyder något hans arbete här och nu och allt det han har kvar att göra.

EN DRÖM, SOM han tror blir verklighet snart, är att göra en bok om evolutionen. I och med det glider vi in på andlighet och gudstro. För nog måste en person som har ägnat hela sitt vuxna liv åt att utforska livet fundera över meningen med allt?

– Ja, jag tror på Gud och att det finns en högre makt, att vi är här av en anledning. Min gudstro fick jag av min farmor, säger han och sedan hamnar vi, utan att jag begriper hur, mitt i något helt annat. Igen.

Som naturen, som ligger honom varmt om hjärtat. Han påtar gärna i jorden i sommarhuset i Roslagen och har avbildat såväl myror som skalbaggar ur de mest vidunderliga vinklar. Kameran är förstås alltid med honom.

– Men den gången man inte har den med, så hän-

der det något, pang, säger han och skrattar sitt smittande skratt igen.

Han inte bara utstrålar vänlighet utan pratar också om den. Hur han börjar dagen med att vara just vänlig mot sin hustru Catharina genom att laga frukost och servera henne på sängen. Det skänker honom glädje. Det gör också 13-åriga styvbarnsbarnet Alexandra, som han träffar ofta och som han har följt genom kameran sedan hon var några timmar gammal.

ANNARS ÄR HAN sparsmakad med att berätta om privatlivet. Troligen inte för att han inte vill, utan för att han helt enkelt tycker att det finns mer spännande saker att tala om. Hela han spritter av historier, förklaringar, utvecklingar, infall och skämt. Jag tänker att Lennart Nilssons vigör och fina fysiska form kanske inte bara är tur och slump. Visst handlar det om gener – hans far blev 96 år – men kanske ännu mer om livsglädje, nyfikenhet och om en exceptionell drivkraft att utforska, upptäcka och berätta. ■

Med boken "Ett barn blir till" blev Lennart Nilsson världsberömd. Än i dag är det just människans utveckling från embryo till färdig individ som fascinerar honom allra mest. Men fortfarande finns mycket kvar att utforska, anser han.

A man's profile is visible on the left, looking through a camera viewfinder. The viewfinder shows a lush green forest with many tall, thin pine trees. The ground is covered in green grass and low-lying vegetation. The scene is captured in a cinematic style with soft lighting.

Björnen

På Sånfjället i Härjedalen finns ungefär trettio björnar och hit kommer folk från när och fjärran för att skåda detta fascinerande rovdjur. Men om man får se någon björn beror på väder och vind. Och på björnarna själva förstås.

sover

Det småduggar lätt och luften är förtätad och fuktig. Härjedalen visar inte upp sitt vackraste väder precis. Men vad gör väl det om man har chans att få se livslevande björnar i deras naturliga miljö.

För de bryr sig inte om dåligt väder. Och om man dessutom har motvind är chanserna hyfsat goda att få se en björn, som ju då inte känner vittringen av människor förrän han är alldeles i närheten.

Vi befinner oss i Dalsvallen i Härjedalen, ett ensligt beläget friluftsområde som sedan tio år drivs av Lennart Fransson. Här finns stugor att hyra och möjlighet att fiska. Och så guidar han dagslånga björnturer. Han berättar att intresset har ökat och numera hittar även svenskar hit. Men den vanligaste björnturisten är tysk eller holländsk, som har köpt ett färdigt respaket i hemlandet, där björnsafarin ingår.

Den här regniga augustidagen är två tyska medelålders par på plats, iklädda fotriktiga vandrarkängor och färgglada regnställ.

Inge och hennes man Boghart njuter av tystnaden och naturen och blir högtidligt lågmälda bara av att vara här.

– Det är det mest fascinerande med Sverige, att ni har så mycket vildmark. Hemma hos oss är det otroligt tätbefolkat. Vi åker alltid hit, till norra delen av Sverige, säger de på bruten engelska.

Med på turen är också en svensk familj med friluftslivet i blodet. Mamma Eva-Lotta berättar att familjen ofta fotvandrar eller klättrar i berg. Semestern tillbringar de gärna här i trakten, där de har ett andelshus.

LENNART SAMLAR GRUPPEN och delar ut de stanniolklädda matpaketen som ska bli lunch om ett par timmar. Det har slutat att regna och Lennart tittar hoppfullt upp mot himlen. Kanske klarnar det upp, trots allt. Han förklarar att vinden är bra i dag.

– De dagar man har medvind är det kört att se björn, konstaterar han lugnt.

– Då vet björnarna direkt att vi är där och sticker iväg. I sommar har vi haft otur och inte sett någon björn alls. Men förra sommaren såg vi desto fler, säger han och berättar att han sommartid har björnturer var och varannan dag. Sämst förutsättningar är det i juli, när det är varmt. Bättre är det nu, när bärsäsongen har börjat. Då är björnarna ute och käkar bär mest hela tiden.

Lennart får frågan om han är beväpnad. Då skratrar han. Att björnar skulle vara farliga är en myt. Nej, något gevär behöver han inte släpa med sig.

– Björnar är skygga och mer rädda för oss än vi för dem. Olyckor händer bara i samband med jakt, om de blir skadeskjutna. Och så är det ju inte bra med björnar som går runt i samhällen och letar mat bland sopor. Det är ett ökande problem med folk

FAKTA/ BRUNBJÖRN

■ Bet finns cirka 2 500 brunbjörnar i Sverige i dag, och stammen växer med 5,5 procent per år. 1930 var björnen nästan utrotad. Då fanns bara 130 björnar i hela landet. Brunbjörnen finns i Kanada och Alaska, Skandinavien, norra Ryssland och i Centralasien. I Sverige är Dalarna björnríkast med cirka 25 björnar per 1000 km².

Brunbjörnen blir cirka 3 meter lång och 1,5 meter hög. En hanne väger 100-300 kilo.

Brunbjörnens föda består främst av myror och bär, men också kött. Vanligt är att de äter älgkadaver.

Brunbjörnen går i ide 6-7 månader per år, ofta i en utgrävd myrstack.

som lägger ut mat för att locka björnar. Då kan de blir farliga. Men här i naturen finns det ingen anledning att vara rädd, även om man alltid ska ha respekt för björnar, säger han.

Han tillägger att de bästa skyddet är att göra oväsen. Att prata som vanligt och klampa på. Då lär inte björnen bli överraskad. Fast å andra sidan ökar ju chansen att se en björn på relativt nära håll om man är tyst.

Vi hoppar in i några av bilarna för vidare färd mot mer otillgängliga områden. Gå kommer vi att få göra ändå så det räcker och blir över.

När vi efter en guppig färd på leriga småvägar äntligen når fram till foten av fjället hänger molnen åter blygrå och tunga över våra huvuden. Vi börjar vår vandring, först på en enkel väg, och så småningom på smala, knappt synliga skogsstigar. Den hotfulla himlen har öppnat sig och nu strilar regnet ner. Regnställ med jacka och byxor åker snabbt på och färden fortsätter under klafsande tystnad.

DET ÄR SVÅRT ATT TA IN NATUREN fullt ut när det droppar nerför ansiktet och man har fullt sjå med att skyla så mycket som möjligt av näsa och kinder. Ändå ser vi trolldag vart vi än går och vacker, grå mossor – eller lav – på marken. Lennart stannar till och förklarar skillnaden mellan renlav och så kallad fönstermossa. Den användes förr för att täta fönster. Lennart pekar på de tunna små förgreningarna i mossan och visst går det att se en skillnad.

Eva-Lottas och hennes man Gunnars barn Nisse, 13 år, och Lisa, 9 år, undersöker intresserat mossan, klämmer och vänder på den. Så travar de vidare inåt skogen med spänstiga steg. Det märks att de är vana vid att vara ute i naturen. Inte en enda gång knystar de om att de är trötta, kissnödiga eller uttråkade.

Stundtals förs ett lågmält samtal i gruppen, som för det mesta vandrar i lagom snabb gåsmarsch. Någon kommenterar vädret, en annan har mängder av frågor om björnar. Lennart berättar och förklarar. Här i Sändalen finns det minst trettio björnar och i hela landet cirka 2 500. Så björnstammen är numera ganska stor och livskraftig. Björnjakten börjar runt den 21 augusti. I år får 143 björnar skjutas i Sverige.

Lennart viker av från den knappt skönjbara stigen och vi hoppar över en liten bäck innan vi når en imponerande myrstack.

– Se här, här det varit en björn, säger Lennart och visar på de stora jordkokorna som ligger slängda runt stacken. Det är björnen som med sina ramar har grävt och krafted. Det är svårt att säga när björnen var här, men det är nog ett par dagar sedan. Myrorna bygger ganska snabbt upp sin stack igen. För att illustrera hur björnens föda smakar ber

Eva-Lotta Funkqvist och hennes dotter Lisa smakar barr, på uppmaning av Lennart Fransson. Ganska gott, tycker Eva-Lotta. Lisa håller inte med. Senare blir det dags för riktig förtäring samt nykockt kaffe på källvatten.

Lennart Fransson är björnkännare och guide. I tio år har han lett grupper genom de härjedalska skogarna.

Lennart barnen smaka på myrorna. De stoppar lydigt i munnen och utropar med ett skratt att det kittlar dödsskönt i kistan. Mamma Eva-Lotta smakar också och konstaterar utan krusiduller att det var rätt gott.

– Lite syrligt. Inte alls illa faktiskt, säger hon och inbjuder resten av gruppen att smaka. Jag avböjer dock fegt.

VI GÅR VIDARE OCH NÅR SNART myrmarker med gyllene hjortron – också det läcker björnföda. Vi stannar upp med vatten halvvägs upp på kängorna och låter oss väl smaka av de söta bären. Än så länge har inte vätan fått gruppen att tappa sugen.

Däremot börjar det kurra i allas magar. Lennart letar rätt på en plats för att göra upp öppen eld. Inte så lätt kanske med tanke på regnet som varierar mellan häftigt stril till störtskurar. Men Lennart vet råd. Han får tag på en fallen tall och hugger vant igenom den med sin medhavda yxa. Därinne är virket torrt och fint. Med sin morakniv karvar han

Regnet strilar, marken är våt och klafsigt. Och inga björnar i sikte.

sedan ut decimeterstora flisor som snart bildar en hög på marken. Det är grunden till brasan. Så småningom bygger han på med mer virke och större pinnar och efter en stund har vi en vacker och värmande eld. Tyskarna flockar sig som färggranna fåglar kring elden och barnen skickas ner till en närliggande bäck för att hämta vatten till kokkaffe och saft. Vi andra står och stampar, ömsom i den alltför brännande värmen från elden, ömsom i regnet och kylan. Så småningom blir elden till glöd och matpaketet läggs på för att hettas upp. Vi får lokalt tunnbröd, varmt kaffe – och så överraskningen i paketet; renskav med potatis. Det smakar ljuvligt och är framför allt varmt och mättande.

KLOCKAN ÄR FYRA OCH ÄNNU har vi många timmar kvar i skogen. Hem drar vi inte förrän mörkret faller framåt åtta. Vi ska högre upp på fjället så att vi får en chans att se lite längre. Så börjar den långa vandringen. Vi är lite slöa och avkylda efter den timplånga pausen, men ändå på hugget. Vem vet

“Enda smolket i bägaren är förstås att vi aldrig såg några björnar. Men vem vet – kanske de såg oss?”

när en björn plötsligt dyker upp? Vi traskar på i ytterligare någon timme, nu mest under tystnad. För vi för mycket oväsen kan en eventuell björn skrämmas bort. Tyska Beate har bara gymnastiskor på fötterna och är antagligen grymt kall om fötterna. Hon knorrar lite, men rycker sedan upp-givet på axlarna. Man får väl skylla sig själv, tycker hon, och kämpar vidare uppför. För nu blir det jobbigt. Benen värker och regnet porlar utmed ansiktet. Jag börjar tänka att är vi aldrig framme någon gång. Jag börjar strunta i om jag får se någon björn – bara jag får komma hem och ta en varmt bad. Men sånt säger man ju inte högt, utan man stretar vidare, uppåt, framåt.

Ibland hamnar vi i våtmarker med mera hjortron och så blir det halkiga, mossbeklädda bergknallar igen. Någon gång tycker jag mig se en björn, stående på bakbenen några hundra meter bort. Men det är bara en rotvälta. Eller en hallucination.

Lennart hittar fler spår av björn – i form av rester från ett renkadaver. För när det inte finns bär, då äter björnen gärna kött.

EFTER VAD SOM KÄNNES som en evighet når vi äntligen toppen och då klarnar det helt plötsligt upp. Åtminstone så pass att regnandet upphör. Utsikten är bedövande vacker åt alla håll. Berg och djupa dalar. Stora himlar med järngrå moln som jagar varandra.

Lennart riggar upp den kikare han har burit med sig, på ett stativ. Alla vill spana. Lisa tycker sig se något brunt som rör sig långt därnere i dalen. Kanske är det en björn? Lennart tillkallas, men han ser inget. Och så fortsätter de att spana. Några har med sig egna kikare. Regnkapporna blåser som segel i den raa vinden. Kvällen faller sakta och det är bara att inse att det nog inte blir något björnmöte den här gången.

Det är dags att gå tillbaka igen. Nu känns vandringen betydligt lättare. Nerför kommer man ju alltid. Lennart imponerar med sitt otroliga lokalsinne. I en skog som tycks se ungefär likadan ut vart man än går, vet Lennart exakt vart han ska gå för att hitta tillbaka till bilarna.

Den sista halvtimmen är kämpig. Nu är alla trötta och genomblöta. Fötterna släpar, tystnaden härskar. Inte för att någon tror sig få se en björn så här på slutet, utan för att ingen orkar prata. När vägen som leder bort till bilarna oväntat uppenbarar sig, är det många som drar en lättnadens suck. Alla är överens om att det har varit en fantastisk – om än väl regnig – dag.

En sådan här vandring är knappast något för soffpotatisar. Enda smolket i bägaren är förstås att vi aldrig såg några björnar. Men vem vet – kanske de såg oss? ■

Alfvén låter personerna tala

**MANDELKÄRNAN/INGER ALFVÉN/
ALBERT BONNIERS FÖRLAG** Ända sedan jag läste "Lyckans galosch"

för 20 år sedan har jag sett Inger Alfvén som mästarinna på att låta alla sina romanpersoner komma till tals på ett sätt som gör

deras handlingar begripliga och sympatiska. Detta är Lauras berättelse och den är mycket gripande. Laura kommer till Sverige från Argentina som 12-åring, hitskickad av sin mamma under förevändningen att hon måste låta operera sin sneda fot. Mannen hon får bo hos visar sig vara hennes dittills okände far. Fadern är en framstående hjärnforskare med minnet som specialitet. Relationen mellan far och dotter växer fram genom trevande kvällssamtal där han förklarar hjärnans uppbyggnad för henne som ömsom är en uppmärksam lyssnare, ömsom en distanserad iakttagare. Vi får följa Laura från den sena barndomen till yngre medelåldern via tonåren med bästisen Lisa och djurrättsaktivisterna, resan till Asien, läkarstudierna och doktorandtiden. Hela tiden kämpar Laura med omgivningens förväntningar och tvivlen på sitt egenvärde, samtidigt som hon är en person med omutlig moralkänsla som vet vad hon vill och inte låter sig övertalas till något hon inte tror på. Berättelsen har en smärtsamt vemodig underton av förlust och saknad. Alldeles mot slutet överraskas Laura – och läsaren – av långt större förståelse och generositet från en viss person än hon någonsin hade väntat sig. Ett riktigt snyggt grepp av Alfvén. Även om det inger hopp så är det svårt att kalla slutet lyckligt. Men kanske är det inte lycka människan bör sträva efter utan snarare försoning med livet sådant det blev?

MARIA ZAITZEWSKY

FOTO: TRIANGELFILM

Trevande vänskap slår ut i förtrolighet när Chris Stewart och Annie Woods tillfälligt möts i New York.

En liten film om stora frågor

**NEW YORK WAITING/SVENSK-AMERIKANSK FILM
AV JOACHIM HEDÉN/MED CHRIS STEWART OCH
ANNIE WOODS** Efter ett år i ensamhet har Sidney kommit fram till att han vill vinna tillbaka den kvinna som han ser som sitt livs största kärlek, Coreena. Då kunde hon inte – eller ville inte – älska honom tillbaka med samma glöd. Kanske vill hon nu? Sidney ber henne möta honom på Empire State Building vid en viss tidpunkt. Han har ingen aning om ifall hon tänker komma eller inte. Men han hoppas och tror på kärleken. Först har han dock en lång dag av väntan framför sig.

Samtidigt anländer Amy till New York för att träffa sin pojkvän – en egotrippad skitstövel som vänstrar. När hon till sist kommer till insikt, tar hon sitt pick och pack och går. Också hon får en lång dag av väntan – på flyget hem – i New York. Av en slump möts Sidney och Amy

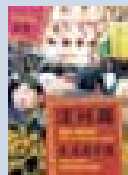
och en vänskap växer fram – spirande, försiktig, avvaktande. Kan de slå följe, ta sällskap av varandra? De känner inte till varandras namn, men blottar sina själar på det sätt som man kanske bara gör inför främlingar som man vet att man aldrig mer kommer att träffa.

"New York Waiting" är till en början väl långsam i sitt berättande, men den växer efter hand och visar sig bli en finstämd film med nära och lyhört spel av okända, men duktiga skådespelare. Det är en liten film om stora frågor. Varför lurar vi oss själva så ofta i jakten på den stora kärleken? Varför vågar vi inte sträcka fram handen och be om att bli älskade? Varför är vi så rädda för förändringar? Den här filmen har lätt kunnat bli klyschig och sockersöt, men lyckas i stället vara vänlig, varm och allmängiltig.

MARIA ZAITZEWSKY

Humoristiskt möte med Kina

**MEI WENTI! INGA PROBLEM!
OM LIVET I DAGENS KINA/
CATARINA LILLIEHÖÖK/NATUR
OCH KULTUR** Catarina Lilliehöök är journalist och sedan flera år bosatt i Kina. Här berättar hon om sitt möte med det nya hemlandet. I anekdoter varvade med kortare faktainslag tecknar hon ett ömsint och bitvis humoristiskt

se det bästa hos alla hon möter. Man blir imponerad av hennes aldrig sinande entusiasm och iver att lära sig förstå den kinesiska kulturen även i dess mest påfrestande yttringar, som bristen på moderna bekvämligheter som

centralvärme och fungerande toaletter eller det omständiga sättet att förhandla. Boken är illustrerad med fotografier vilket förstärker det personliga intrycket. En sak jag inte kan sluta fundera på är vad hon egentligen gör där. Denna lilla invändning till trots är detta en trevlig och väl-skriven bok som man blir glad av, och så lär man sig en del hel om Kina på kuppen.

MARIA ZAITZEWSKY

Sociala frågor får ta plats

Höstens repertoar på Riksteatern innehåller ovanligt många pjäser med sociala teman, som Mobergs "Utvandrarna" i nutida tappning av Farnaz Arbabi, socialrealistiska "Allt ska bort" av Anders Duus och "Lille Eyolf" av Lars Norén. Här finns också spännande monologer som "Nästan ensam" och "Rose" med Eva-Britt Strandberg. En del musik och poesi förstås, precis som alltid, men i höst tycks tyngdpunkten ändå ligga på sociala och mänskliga teman, som på ett eller annat sätt berör oss alla.

**LILLE EYOLF AV HENRIK IBSEN
REGI LARS NORÉN, MED BJÖRN
BENGTSOON, ÅSA PERSSON**

Om passion, svek och förlust handlar Henrik Ibsens "Lille Eyolf", som Lars Norén regisserar. Som så ofta vill Norén föra

publiken nära föreställningen och här har han skapat ett öppet rum med scengolv och mobila publikplatser kring spelytan. Publik sitter eller står eller rör sig kring scenen för att se föreställningen. Pjäsen handlar om Eyolf, som lever under trygga förhållanden med sina föräldrar. Efter en olycka i barndomen, orsakad av föräldrarnas försämlighet, är Eyolf krympling. Allt ställs på sin spets? Vem bär skul-

den? Och hur kan de alla gå vidare? Föreställningen är karg och avskalad – för att nå Ibsens innersta kärna, säger Lars Norén.

Pjäsen har Sverigepremiär den 19 september i Linköping.

ALLT SKA BORT AV ANDERS DUUS, MED BL A LENNART ALMROTH, BORIS GILBUSIC OCH ANDREAS LILJEHOLM

"Allt ska bort" handlar om några människor i den lilla orten Repefors. Nästan alla här arbetar på fabriken och så har det varit i femtio år. Nu har fabriken köpts upp av ett utländskt företag och produktionen ska förläggas utomlands. Stämningen i staden blir alltmer desperat, och plötsligt inträffar det oförutsedda. Bland annat skrapar Franken fram 25 000 i månaden i 25 år på en trisslott och väljer att flytta från Repefors. Hans flytt möts förstås av blandade känslor.

Anders Duus, född 1975, vill med sin pjäs peka på att stora delar av Sverige faktiskt är på utdöende. Han härstämmer själv från en mindre ort och ville skriva om en samtida verklighet utanför storstaden, utan ned-

låtenhet eller idyllisering. Han vill också lyfta fram människorna bakom alla rubriker om nedskärningar och uppsägningar; vad händer sedan? Hur går livet vidare?

Pjäsen har premiär den 10 september i Skellefteå.

**NÄSTAN ENSAM
AV OCH MED ANNA PETTERSSON**

"Nästan ensam" är en musikalisk och poetisk föreställning om en kvinna som bor i ett hus med mycket tunna väggar. Hur hon än anstränger sig kan hon inte stänga ute sina grannar. Hon hör mannen som inte kan sova och paret som grälar. Dråpliga händelser och intima situationer tränger in i hennes rum och sömnlösheten blir ett ofrivilligt nyckelhål in till andras privatliv. Anna Pettersson växlar mellan rollen som skådespelare och kvinnan i hyreshuset som i sin tur återger grannarnas liv. Föreställningen är humoristisk med lätt surrealistiska inslag och rör aktuella ämnen som exempelvis val av elbolag och extreme makeover.

Premiär i november i Nyköping.

**RIKARD DEN III
AV WILLIAM SHAKESPEARE
MED BL A RIKARD WOLFF, EMIL
ALMÉN OCH LARS BETHKE**

Rikard Wolff spelar Rikard III i Shakespeares grymma berättelse om maktbegär och destruktivitet. Regisserar gör Linus Fellbom. Det här är ett våldsamt drama om intriger, förförelser och mord. Rikard anser sig vara skapt mer för hat än kärlek, men han väcker andra känslor också. Han kan vara charmerande och har en ovanlig attraktionskraft. Sina talanger använder Rikard för att nå sitt mål – att vinna kungakronan.

Rikard III är teaterhistoriens klassiska skurk, själva urtypen för den trampade och misshandlade underdog. Han är vanställd och bitter, med ett sjuhelvetes humör. Han slår tillbaka och förgör allt och alla som kommer i hans väg, säger Rikard Wolff om sin drömroll.

Premiär 6 oktober i Umeå.

Vill du ha mer information om turnéplan kan du kontakta Riksteatern på tel 08-531 99 100.

HALLÅ DÄR... BUNNY RAGNERSTAM

Bunny Ragnerstam
Vinnare av årets Ture Nerman-pris

Grattis, hur känns det?

– Fantastiskt roligt! Väldigt kul att vinna ett pris för medmänsklighet. Jag känner mig hedrad.

Varför just du?

– Jag vet inte exakt, men jag har ju jobbat med förstånds-handikappade och är särs-

kollärare i botten. I och med min musikkarriär har jag hållit kvar kontakten med den världen och har spelat mycket på sjukhus och vårdhem.

– Det har gått bra för mig, då vill man gärna ge tillbaka lite till dem som inte har möjlighet att komma och se mig. Man får inte glömma bort att

vara medmänniska, även om man är framgångsrik.

Vad ska du göra för pengarna, 50 000 kronor?

– Jag tar nog med min fru på en resa till Indien. Jag behöver vila upp mig och ha det skönt efter en period med hälsoproblem.

Vad ska du göra i sommar?

– Det blir lite spelningar på festivaler och så spelar jag i en fars i Degerfors. Det är fjärde sommaren i rad jag är med. Det ska bli kul!

MARIA ZAITZEWSKY

Jesus eller pastor Jansson?

Så här i valtider påminns vi ideligen om att vi lever i en ny tid. Omvärldsanalytiker kan, om de är lika berömda som analytiska, ange datum för den siste partimedlemmens försvinnande. Ingen kan ju bestrida att partierna tappat medlemmar.

För egen del tror jag att personvalen förklarar en stor del av medlemsminskningen. Den som kandiderar till riksdag eller fullmäktige i personvalens tid kan ju knappast räkna med att få hjälp i sin kampanj av andra än sina kompisar. Varför skulle andra än de närmaste engagera sig?

Tänk efter: i en frikyrkoförsamling är det nog lättare att locka fram offervillighet och frivilliga arbetsinsatser för Jesus än att göra det för pastor Jansson. Jesus står nämligen för grundläggande värden som församlingsmedlemmarna vill hävda, och de kan i det arbetet till och med stå ut med en medioker pastor, medan det ska till en tusan till Jansson för att locka folkmassorna att kampanja för att just han ska bli biskop.

OCH JUST DET KAN GÖRA personvalet svårare för kandidaterna som hittills kunnat lita på att partierna ställer en villig trupp till förfogande för att göra grovjobbet. När de upptäcker att de själva måste värva sina kompisar att slita hund blir det genast knepigare.

Och påståendet att väljarna hellre röstar på en person vars åsikter de delar än de tar ställning till ett åsiktspaket har som jag ser det mer av slagordets karaktär än av analys. Hur hittar man egentligen någon som delar alla ens åsikter? Hur många

minuter behöver du själv för att plocka fram fem sådana personer? Fyra minuter eller tio? Du kommer naturligtvis aldrig att hitta en enda. Den totala åsiktsgemenskapen finns inte, lika lite som det finns något representativt åsiktsgenomsnitt. Ett antal grundläggande värderingar kan man däremot dela och så får man ge den sin röst som man antar kommer att följa de värderingarna när han eller hon ställs i svåra beslutssituationer.

PERSONVALET FLYTTAR FOKUS BORT från idé och tanke. Ingen tillfällighet att ett antal karismatiska, eller förväntat karismatiska, personer kandiderar i flera valkretsar, inte därför att de vill ta flera chanser att bli valda utan för att sprida glans åt andra som inte klarar att lysa av egen kraft.

Partierna kanske kommer att finnas kvar därför att de behövs? Nog finns det ett och annat att fundera över under valrörelsen, också över sådant som inte utan vidare kan preciseras i partiskiljande termer utan bara i form av demokratiska teorier. Och de funderingarna kan säkert omfatta också andra organisationer än politiska partier.

“Hur hittar man egentligen någon som delar alla ens åsikter?”

Bengt Göransson

Nygotisk roman lockar till läsning

MANNEN UNDER TRAPPAN/ MARIE HERMANSSON/ALBERT BONNIERS FÖRLAG Marie Hermanssons senaste bok är välskriven och lämnar

ingenting åt slumpen. Hon målar upp en bild av den perfekta familjen i det perfekta huset, men låter läsaren tidigt förstå att idyllen kommer att rämna. För i det nyinköpta vackra huset visar det sig att det finns en hyresgäst som de inte känt till och denna individ är kugghjulet som får berättelsen att snurra allt fortare in i galenskapens värld.

Marie Hermansson kan sin litteraturhistoria. Hon har hämtat inspiration från gotiska skräckromaner, men glömmer inte för

ett ögonblick att historien utspelar sig i nutid. Hon viker aldrig från den trötta småbarnspappan Fredriks sida – hur djupt in i galenskapens värld hon än låter honom färdas – och det är i detta berättelsens styrka ligger.

Detta är en bok man slukar med hull och hår. Läs den!

SUSANNA LUNDELL

VINNARE KRYSS 4/06

Första pris, tre Miljonlotter, Birgitta Israelsson, Vännäsby. Sidovinster, varsin Miljonlott: Gerd Sjöberg, Årsta, Märta Björkelund, Skövde, Rosa och Karl-Olof Rudenfors, Tingsryd, Britt-Marie Lindqvist, Bölen, Sidensjö, Sten Pettersson, Gävle, Henrietta Jakobsson, Hjo, Arne Eriksson, Sundbyberg, Brita Hugosson, Kopparberg, Eric Magnér, Broby, och Cari Morén, Östersund. Gratulerar!

KRYSSLÖSNING 4/06

Lösning Accent-kryss nr 4-2006														
	P	I	M	G		S	R	I						
K	L	O	T		A	R	L	A		S	N	O	R	I
I	S		A	R	E	A	L		K	O	M		P	O
D	E	T		H	A	N	D	L	A	R		K	R	O
R	E	D	A					J	A	R	L		S	T
M	A	N	I		S	U	B	K	O	M	M	I	T	T
D			N	A	T	R	I	U	M		G	R	E	N
G	E	S	T	A	L	T	A		R	E	K	T	O	R
			T	O	R	V	E	N		L	O		M	
S	T	A	R		O	R	D	N	A		C	A	B	A
			Ö	R	N	A	R		P		C	Y	K	L
U	R		E	L		R	O	Y		R	A	I	N	
	S	P	A		H	O	S	T	I	A		B	E	L
	T	A			P	O	S	T	A	R		G	I	R

Clues (Left):

- DET NÄRA KARLESTAD
- LÅNGSAMT I MUSIKEN
- HÄR NOG FÖRDRINGSÄGARE
- Accent Nr 6
- FÖR BARN I BÖRJAN
- TÄS FRAM VID BAK
- SKA MAN NÄSTAN HÄR GÖR
- SÄG GENS DROTTNING?
- TÄS MED UPPGIFTER FYRA
- MEDLEGGÄVAD
- SÄS MEST MED NOTA
- DEFINITIV HURSKOLL
- STÄR EN KÖANDE I
- BÖR MAN TA SIG I
- GUJRDE LUTHER SINA TESER
- FÄR DELTA TILL SLUT
- FILM AV MOODYSON
- KANALSTAD
- TRÄFFAS IBLAND TROR EN DEL PÅ
- HÄN FÄRAS I JANUARI

Clues (Right):

- KONTAST LED I KROPPEN
- AT DET SMAKFULLA HÄLLET
- GÄR OFTA FÖRHAD
- MOTRÄD KLURIG FÄRSIGORRE
- TVÄL I REBUS
- HÄR GÄR KANSKE SMARTA ÖVER MÄNGEN KAN SES PÅ KÖBBE
- GÖRDES KANSKE MUSTANG OCH MC DEN HUR BAKLYSE
- SOM ETT BARN EPOK I KRYSS
- SERVERAS DAGLIGEN
- GLOBBEN DEN ÄR OMFLUTEN
- SÄNKT MED DRAKE LASSE
- DEN KAN VARA RIMMAD OCH STORT
- STAD MED JOSÉ
- BÖR FÖR VISSO VSSA RÖR
- GÄR SÄLLAN IDIOTEN
- FÄTTAS SÄGS IDROTT HA
- PRÄST-PRÖKA-MENT
- KUNDE VI LÄSA FÖRR
- SKOGSVÄSEN
- NORDENS APOSTEL
- LOCO SIGILLI GER SMAK I BAK FOLKLIGT SPEL
- HÄR VANN "VI" VM
- DRABBAR SAMMAN

Clues (Bottom):

- ÄR PERSKORNYN
- SKA VARA LÄTT FÖR OSS INTE SÄ LÄTT DRÄNGÅNG
- MORGENROCKENS GUDINNA
- GÄR VANN LORDI
- FYRA I HALLANDSRAMSA
- MÄNADSMAGASIN SOM EN KRUKA
- LOCO SIGILLI GER SMAK I BAK FOLKLIGT SPEL

Kryss och foto: Anders Persbrand

Kryss 6/06

Miljonlotter att vinna. Tre lotter vinner förstapristagaren, en lott vardera får de tio som därnäst har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm senast den 20 september 2006. Märk kuvertet Kryss 6/06.

Namn.....

Adress.....

Postadress.....

I ett ilsket brev till förbundsordförande Sven-Olov Carlsson gick skådespelaren Benny Haag nyligen till attack mot IOGT-NTOs, i hans tycke, obefintliga opinionsarbete. Han menar att ointresset att synas i samhällsdebatten är beklämmande.

I stället för att föra en kamp mot den skenande alkoholkonsumtionen, anser han att IOGT-NTO mest ägnar sig åt trivsel-frågor och inbördes beundran.

– Sven-Olov Carlsson väljer att hålla tal i ett hus på Skansen inför en handfull gamla tanter, i stället för att synas ute på gator och torg med vårt budskap. Och på vissa orter står knypplingskurser högst på IOGT-NTOs agenda! Allt ska vara så mysigt, alla ska trivas, det verkar vara det viktigaste. Själv lever jag i ett krig mot alkoholen. IOGT-NTO lever snarare i fred med alkoholen, konstaterar Benny Haag.

Nu väljer han att öppet ryta till också i Accent. För han är redigt trött på denna organisation som helt verkar ha missat kärnfrågan; kampen mot alkoholen.

Han hyllar IOGT-NTOs förmåga att fånga upp dem som fallit, genom kamrattstöd till exempel. Det är ett mycket viktigt arbete. Men varför inte ta tag i problemen innan folk går ner sig i ett missbruk?

HAN TYCKER ATT IOGT-NTO har försuttit massor av chanser att synas i debatten – och fortsätter att så göra.

– Var fanns IOGT-NTOs röst när Bobby mördades? Eller i fallet Hagamannen? Eller när en 13-årig flicka mördades av sin styvpappa och hennes kamrat våldtogs av samme man? I nästan samtliga fall där allvarliga brott begås är alkohol eller andra droger den utlösande faktorn. Men det talar man tyst om. Här skulle IOGT-NTO, och för den delen också UNF, gå in och peka på sambanden, i stället för att förbli passiva. I stället för en röd ros till minnet av Bobby, borde man proklamera en vit vecka. Och förresten, är det någon som skulle vilja

“Lägg ner IOGT-NTO och börja om från början!”

Benny Haag har förklarat krig mot alkoholen och turnerar bland annat runt i Sverige med olika föreställningar som tar upp ämnet.

SKÅDESPELAREN BENNY HAAG SER EN RÖRELSE SOM ÄR MER MÅN OM ATT VARA OMTYCKT AV MAKTEN OCH MED-MÄNNISKORNA ÄN ATT KÄMPA MOT ALKOHOLEN

skänka en röd ros till Anna Lindhs mördare? Ändå var han en gång en ”Bobby”, en pojke som växte upp i ett trasigt hem, säger Benny Haag.

BRISTEN PÅ UTÅTRIKTAT opinionsarbete gör honom arg, men han blev nästan ännu argare när han för en tid sedan befann sig på ett politiskt möte i Helsingborg, ett möte där IOGT-NTO var representerat av Sven-Olov Carlsson. Här fanns också diverse politiker, Systembolagets vd

Anitra Steen och bryggerinäringen. Stämningen var trevligt uppsluppen, när Benny plötsligt bet ifrån mot Ulf Adelsohn, som glatt berättade att han hade åkt över sundet för att handla billig sprit. För vadå, det gör väl alla som har chansen?

– Om du inte har råd att handla sprit hemma så tycker jag att du ska begära löneförhöjning, sa Benny och blev genast utbuad av dem som tillhörde bryggerinäringen.

Senare ställde han frågan om skillna-

“Var fanns IOGT-NTOs röst när Bobby mördades? Eller i fallet Hagamannen? Eller när en 13-årig flicka mördades av sin styvpappa och hennes kamrat våldtogs av samme man?”

den mellan en vallmo-odlande bonde i Afghanistan och Jens Spendrup och fick svaret att det är väl en väldig skillnad!

– Då sa jag att Spendrups produkter är mycket värre än bondens, för hans produkter skördar många fler liv. Då reste

sig bryggerinäringen och gick. Alla tittade på mig och stämningen blev spänd. Det är visst obekvämt med folk som säger vad de tänker och tycker. Om IOGT-NTO höll med mig? Nej, det blev i alla fall inga reaktioner från nykterhetsrörelsen efteråt. Det kändes som att IOGT-NTO mest tyckte att jag var pinsam och att det viktigaste är att vara kompis med Anitra, bryggerierna och de andra jättarna. Men fattar ingen att det är ett krig som pågår? Och IOGT-NTO bara skiter i det!

BENNY HAAG ÄR inte nådig i sin kritik. Men han anser att det finns några ljusglimtar i mörkret. Vice förbundsordförande Anna Carlstedt är en. Tillsammans med henne skrev han en debattartikel som publicerades i den lokala Stockholmstidningen City.

– Om fler vore som hon, skulle alkoholkonsumtionen garanterat halveras, säger han.

Själv anser han att IOGT-NTO borde gå ut med fler annonskampanjer till exempel. Och så självklart synas i debatten på teve och i tidningar. För att få loss pengar tycker han att man kan sälja några av alla dessa fastigheter rörelsen äger. Hellre att några tanter på landsbygden missar sin knyppling än att hela Sverige drunknar i alkohol.

BENNYS EGET BIDRAG till en minskad alkoholkonsumtion och ökad kunskap kring frågan är att som skådespelare sätta upp föreställningar med alkoholpolitiskt budskap, som nu senast ”Inte mer än fullt, tack”, som har turnerat med Riksteatern.

Han kämpar på, men funderar ibland över meningen med det hela.

– Det här med alkohol går ju lite upp och ner. Ibland brinner jag för frågan och viljan att skapa opinion. Andra gånger känns det hopplöst. Jag tänker att vad fan, låt folk supa ihjäl sig. Vem bryr sig? Jag tar ju hand om mig själv och min familj, det räcker väl. Men så tänker jag ändå att det här med solidaritet är viktigt. Jag tycker bara att det är sorgligt att den organisation som ska stå som motkraft till all den alkohol som flödar över landet, ännu inte har fattat att vi lever i ett krigstillstånd. ■

Jämställdhet kräver fler nya verktyg

Avdramatisera, mäta och utbilda. Så vill Lena Lindgren och Erik Wagner få fart på jämställdhetsarbetet inom IOGT-NTO. Ett arbete som fått bakläxa gång på gång vid förbundets kongresser. I Uppsala nästa år ska det bli annorlunda, hoppas de.

Det verkar ha gått troll i IOGT-NTOs jämställdhetsarbete. Kongress efter kongress har gjort tummen ner för de förslag till program och handlingsplaner som lagts fram. Varför är det så trögt? Vad är problemet?

– Rädsla och okunskap, säger Lena Lindgren.

– Jämställdhet är kontroversiellt, säger Erik Wagner.

De båda har utsetts av förbundsstyrelsen att hålla i arbetet med ett nytt program. Själva vill de också se till att jämställdhetsdebatten hålls levande i föreningar och distrikt även mellan kongresserna.

– Jag kan inte definitioner på alla fina ord som används i debatten, men jag vill ändå vara med och driva på, förklarar Lena. Många är rädda för att jämställdhet betyder att kvinnorna tar över...

– Det är ett reellt hot, konstaterar Erik. Män har makt, och det är inte lätt att dela med sig.

Det verkliga hindret är alla de som tror att vi redan är så jämställda vi kan bli,

menar Lena. Erik håller med och tror att det behövs mer kunskap.

– Många saknar kunskap, och det gör att den diskussion som förs i media stundtals känns konstig och skruvad. Jämställdhet blir för radikalt. Men egentligen handlar det ju bara om att alla människor är lika mycket värda. Det står i våra grundsatser.

– Som kille är man rädd för att ta jämställdhetsdiskussioner, tillägger han. Man känner att man måste säga rätt saker, vara politiskt korrekt.

Han hoppas att det ska gå att avdramatisera frågorna utan att förminska betydelsen.

– Vi måste få folk att diskutera utan att känna sig hämmade...

–...eller hotade, säger Lena. Organisationen ska jobba preventivt. Vi är en demokratisk organisation och måste arbeta med de här frågorna, arbeta för ett bättre samhälle där alla människor är behövda och ingen blir utnyttjad.

ERIK VILL ATT IOGT-NTO ska driva jämställdhetsfrågor både externt och internt. Till det mest angelägna hör att analysera alkoholen ur genusperspektiv.

– Vi behöver undersöka varför kvinnor hakar på männens dåliga vanor, säger Lena. Vi följde efter med rökning och nu med alkohol. Varför? Det är en anledning att undersöka det här med genus och alkohol.

Sedan de fick sitt uppdrag har de bland annat börjat bygga upp ett nätverk av engagerade medlemmar i distrikt och föreningar, och de har sett till att jäm-

Lena Lindgren och Erik Wagner vill få IOGT-NTO-medlemmar och föreningar att ifrågasätta invanda könsroller och våga byta verktyg ibland.

“Vi behöver undersöka varför kvinnor hakar på männens dåliga vanor. Vi följde efter med rökning och nu med alkohol. Varför?”

LENA LINDGREN

ställdheten fått en punkt på dagordningen vid varje möte med förbundsstyrelsen. Nästa steg är att göra jämställdhetsmätning enligt en metod som Förbundet Vi Unga utarbetat.

Vad är det då de vill mäta? Lena förklarar:

– Vilka pratar? Hur länge? Vilka backar upp andras förslag? Vilka får igenom sina förslag?

– Man kan också visa vilka härskartekniker som används, säger Erik, som provat metoden inom Rädda Barnens Ungdomsförbund, där han är anställd.

De vill utbilda IOGT-NTO- och UNF-medlemmar så att de kan arbeta med mätning före kongressen – vid föreningsmöten, möten med distriktsstyrelser och distriktsråd.

I BÄSTA FALL leder det också till att lokalföreningarna börjar fundera över hur de har det med jämställdheten. Är deras aktiviteter jämställda? Ger de kvinnor och män samma möjligheter att få utbildning? Att vara ordförande eller kassör?

Lena berättar att de varit i kontakt med de andra förbunden inom IOGT-NTO-rörelsen för att få veta hur de arbetar med frågorna.

– Men ingen har något mer organiserat arbete. Det finns en jämställdhetsplan på kansliet, för det måste man ha enligt lag, men inget mer.

Vad är det då för program som ska presenteras vid kongressen?

– Det är en tolkningsfråga, säger Erik. Men det ska vara en jämställdhetspolicy som är tydligare än grundsatserna. Den ska slå fast principer som ska gälla i vår organisation. Frågan om ”certifiering”, som förra kongressen beslutade om, är vi mer tveksamma till. Nu är det viktigare att få fram en bra checklista för det löpande arbetet. Vi vill så frön som kan gro efter kongressen.

– Jag skulle vilja ha en konsekvensanalys, förklarar Lena. Precis som man undersöker hur ett beslut påverkar barn, kan man undersöka vilka konsekvenser det får för kvinnor respektive män.

ERIK TROR ATT den analysen måste vänta ett tag. Först gäller det att se över de vanliga mötena.

– Möten är en stor del av verksamheten i en organisation. Men vi är dåliga på att ha bra möten! Vi måste bli bättre på delaktighet – och där kommer jämställdheten in. Alla måste få vara med på lika villkor.

– Vi har värvat många nya medlemmar, och nu gäller det att få med både kvinnor och män på maktpositioner. Vi måste också bli bättre på mångfald, ja egentligen se över hela det interna demokratiska arbetet.

– Det är på tiden att vi får kvinnor som ordförande och kassör, tycker Erik. Det är viktiga maktpositioner, och det är en viktig signal utåt vilka som har de posterna. ■

FAKTA/EN JÄMSTÄLLD KONGRESS

■ IOGT-NTOs kongress i Uppsala nästa sommar ska bli den jämställda kongressen. På förslag av Lena Lindgren och Erik Wagner har förbundsstyrelsen beslutat att ”kongressen ska ha ett tydligt jämställdhetsperspektiv”. Det

ska märkas inte bara då förslaget till nytt jämställdhetsprogram behandlas utan gå som en röd tråd genom hela kongressen.

I slutet av augusti ordnar IOGT-NTO och UNF en ”mätkurs”, där Förbundet Vi Unga

lärt ut sina metoder för att mäta jämställdhet. Sådana mätningar ska sedan genomföras i samband med ett antal aktiviteter i lokalföreningar och distrikt och också under kongressen.

– Det gäller att avdramatisera arbetet för jämställdhet, men utan att förminska betydelsen av det, anser Lena Lindgren och Erik Wagner.

Festival med sommarkänsla

Lådbilsbygge och alkoholpolitik. Cirkus och feministiskt självförsvar. Uppfinnarverkstad och ekonomi. En snurrig blandning? Nja, på IOGT-NTOs sommarfestival är mångfalden och variationen snarast en regel.

För hit kommer både barn och vuxna, med vitt skilda intressen. Tråkigt behöver man inte ha. Här finns alltid något att pyssla med för den aktive. Vad sägs om kojbygge, flottbygge, forumteater eller ett besök på nöjesparken Liseberg? Och efter middagen är det nattcafé in på småtimmarna. Sova kan man ju göra någon annan gång.

Men sanningen att säga så är sommarfestivalen – i år arrangerad tillsammans med Junis och UNF på Öckerö i Göteborgs skärgård – kanske mera barnens än de vuxnas. Åtminstone i år, då solen gassade från en molnfri himmel och många av de cirka 650 deltagarna valde att svalka sig i havet eller bara slappa i gräset, i stället för att delta i seminarier.

Vitsen är att umgås

– Jo, nog är det skönt att bara sitta här och ta det lugnt. Jag var på en rasismföreläsning igår, men annars vill jag bara slappa och umgås med folk. I det här vackra vädret är det givet. Det är ju lite det som är vitsen med sommarfestivalen, säger Anci Gunnarsson, som är här med make och två barn. Hon har varit på tidigare sommarfestivaler, men för några deltagare är det första gången.

Som för kumlabon René Andersson. Hon är här med mamma Lillemor och sonen Oliver, 3,5. De tältar, i likhet med

många andra, och trivs fantastiskt bra. Förväntningarna på några trevliga semesterdagar var ganska höga – och de har infriats med råge, tycker både René och Lillemor.

– Det här är verkligen ett bekvämt sätt att semestra på. Allt är ordnat i förväg, med både mat och aktiviteter. Det finns ju till och med barnpassning. Besöket på Liseberg var en höjdare! Men man väljer ju själv hur mycket man vill delta. Själv anmälde jag mig på en del grejer som jag har hoppat av. Vädret är alldeles för fint, säger René glatt och får medhåll av sin mamma, som tycker att en stor del av behållningen är umgänget med de andra

“Blandningen av folk är härlig. Här finns både barn, unga UNFare och så vi äldre. Jag har inte märkt av några konflikter, alla verkar trivas.”

LILLEMOR NILSSON FRÅN KUMLA

och alla man människor träffar.

– Blandningen av folk är härlig. Här finns både barn, unga UNFare och så vi äldre. Jag har inte märkt av några konflikter, alla verkar trivas, alla bjuder på sig själva, säger Lillemor, men tillägger att i och för sig har det väl varit lite stökigt och skrämt nattetid.

Tar det lugnt

Bägge har nykterhetsrörelsen ”i blodet” och känner många. Lillemor ”har varit med på allt”, berättar hon. Men nu vill hon ta det lugnare och väljer att plocka

russinen ur kakan. Som den här sommarfestivalen till exempel.

Hon har tillbringat mycket tid med barnbarnet de här dagarna, så att mamma René har kunnat umgås med andra vuxna. Kojbygget har väckt intresse, men Oliver är lite för liten för att kunna delta på allvar med hammare och spik.

Det är däremot inte Johannes Östergren, Christopher Markus och Tobias Eckervad. De hamrar med liv och lust och kämpar på för att kojan uppe i det skuggiga trädet ska få höjd och väggar innan dagen är slut.

Årets sommarfestival på Öckerö i Göteborgs skärgård. Erik och Markus Häregård och Jonathan Harg jublar över sin nästan egenhändigt byggda lådbil – hjälpen kom från Tommy Blomfelt (bild t.v) Mormor Lillemor Nilsson, mamma René Andersson samt Oliver på tältplatsen där många föredrog att bo i det vackra vädret. En dag på Liseberg ingick också i programmet.

– Kojan ska bli hög. Minst sju våningar, skojar Kotten, som är ledare.

– Ja, och med hiss också! kontrar Christopher och hamrar vidare.

Ibland träffar han spiken, ibland inte. Men det gör inget. Om kajan blir helt klar eller ej spelar ingen roll. Det är känslan av att bygga något tillsammans som är det viktiga.

Klara blir däremot de entusiastiska lådbilsbyggarna Erik och Markus Häregård och Jonathan Harg. Under morgontimmarna snickras det för fullt och bilar ser inte mycket ut för världen. Inga

hjul, ingen styrmekanism och bara några löst sammanfogade plankor. Fast killarna är glada ändå.

– Det är så kul att vara här! utbrister Erik och pekar på backen där lådbilen senare ska rulla ner.

Lådbilen rullar under jubel

Och jodå, några timmar senare är bilen faktiskt klar. Inte så avancerad kanske, men med Tommy Blomfelts hjälp, går det både att styra och rulla fordonet. Grabbarna springer uppför backen – och så far de jublande ner. Undan går det.

Glädjen går inte att ta miste på.

Samma glädje hittar man också hos flottbyggarna som under stekande sol har byggt inte bara en, utan två flottor med hjälp av frigolit och plank. Här är mest tjejer engagerade, och under de hetaste eftermiddagstimmarna får de äntligen njuta av sitt bygge. Flottarna flyter fint i viken och tjejerna plaskar runt i det svalkande, klara vattnet. Semesterkänslan är på topp! ■

IOGT-NTOs sommarfestival arrangeras vartannat år mellan kongresserna. I år för tredje gången.

Diskussioner på hög

Nya arbetsmetoder och ledande alkoholforskare på

Var fjärde år träffas medlemsorganisationerna inom IOGT International för att rapportera av de gångna åren och planera för de kommande. Årets kongress i Basel, Schweiz behandlade frågor om namnbyte, stadgeändringar och en ny arbetsplan, samtidigt som deltagarna fick chansen att lyssna till några av världens främsta alkoholforskare.

Ett nittiototal delegater från 41 länder ägnade en sommarvecka åt diskussioner om global alkoholpolitik, lokalt arbete och rehabilitering. Kulturkrockarna var tydliga, både i gruppdiskussioner och under förhandlingarna, men ännu tydligare blev till sist att det som förenar är större än det som skiljer.

En stor skillnad jämfört med tidigare kongresser var sättet att diskutera arbetsplanen. Istället för att ta alla diskussioner i plena delades deltagarna in i mindre grupper efter intresseområde. Efter tre halvdagslånga arbetspass sammanställde de olika grupperna sina synpunkter och rapporterade tillbaka till kongressen.

– Vi ville engagera många i diskussionerna, säger Sven-Olov Carlsson, ordförande i IOGT International och förbundsordförande i IOGT-NTO. Det fungerade bra och jag tror att vi ska göra så här även i fortsättningen

KONGRESSEN INLEDDES MED ett seminarium där Thomas Babor, en av världens ledande forskare när det gäller alkoholpolitik, talade. Senare under veckan besöktes kongressen också av bland andra Ralph Hingson, en amerikansk forskare som engagerat talade om ungdomar, alkohol och rattfylla.

– Nivån på innehållet har varit mycket bra, säger Sven-Olov Carlsson. Vi har haft några av världens främsta alkoholforskare här. Det har stimulerat många

och även diskussionerna vi fört har legat på en bra nivå.

Även Pubudu Sumanasekara, ombud från ADIC Sri Lanka, är nöjd med årets kongress. Det var den tredje i ordningen han åkt på och samtidigt den bästa.

– Jag kan se en tydlig positiv utveckling när det gäller kongresserna. Den expertkunskap vi har fått ta del av från forskare

“Kulturkrockarna var tydliga, både i gruppdiskussioner och under förhandlingarna, men ännu tydligare blev till sist att det som förenar är större än det som skiljer.”

re och representanter från WHO är jag väldigt nöjd med och de nya arbetsmetoderna fungerade bra.

Trots att IOGT International växer och har ett stort antal medlemsorganisationer runt om i världen vilar man tungt på Sverige när det gäller ekonomin. IOGT-NTO lägger omkring en miljon kronor varje år på den internationella organisationen, hälften som medlemsavgift och hälften som frivilliga donationer.

– Det är mycket pengar, men jag tycker att det finns väldigt starka motiv att

stödja IOGT International, säger Sven-Olov Carlsson. Vi har möjligheten att göra det och måste känna ett ansvar för att göra skillnad även utanför Sverige. Dessutom är alkoholpolitiken idag minst lika internationell som den är nationell och för att påverka behöver vi internationella nätverk.

SEDAN FÖRRA KONGRESSEN, då Sven-Olov Carlsson tog över ordförandeklubban i IOGT International, har också organisationens huvudkontor flyttat till

nivå i Basel

IOGTs världskongress

Förutom diskussioner, var det både parad och andra festligheter under kongressveckan.

Sverige och tjänsten som generalsekreterare har gått till en svensk.

– Ja, det blir ju en väldig dominans från svensk sida. Men vi försöker ändå få en så stor bredd som möjligt i styrelsen. Där är det bara jag som är svensk, och vi har representanter från Afrika, Asien, USA och Europa. Att kontoret flyttades till Sverige är en konsekvens av att jag blev ordförande, vi bedömde det som orimligt att ha kvar kontoret i London.

Kongressen arrangerades av IOGT Schweiz, en organisation med ett par

hundra medlemmar, och vars enda professionella resurs är en deltidsanställd administratör.

– Efter förra kongressen var vi besvikna och ville visa att det gick att göra en kongress som var bra för både unga och gamla, säger Alex Klee, ordförande i organisationskommittén. Vi är bara volontärer här och jag törs säga att alla medlemmar som kan göra något också är här och hjälper till. Trots att jag nog bara sovit fyra timmar per natt de senaste 10 dygna är jag väldigt glad och stolt. ■

FAKTA/ BESLUTEN PÅ VÄRLDSKONGRESSEN

Nya stadgar och nytt namn

■ Den punkt på dagordningen som kongressen ägnade mest tid åt var förslaget till nya stadgar. Förutom att föreslå en ändring av namnet till "IOGT International" (där bokstäverna inte längre ska läsas som en förkortning utan som ett namn) i första paragrafen passade styrelsen på att föreslå en rad förenklingar i stadgetexten. Ett antal andra ändringsförslag kom upp under diskussionerna, men få av dem fick dock den två-tredjedelsmajoritet som krävs för stadgeändringar och styrelsens förslag gick till sist igenom i stort sett oförändrat.

Arbetsplanen

■ IOGT International ska de kommande fyra åren satsa på alkoholpolitik genom engagemang i bland annat GAPA (Global Alcohol Policy Alliance) och Eurocare. Man ska också eftersträva att få en konsultativ status vid WHO. I planerna finns också satsningar på rehabilitering, barn- och ungdomsarbete, och en ny sektion angående internt arbete som fastslår att IOGT International också ska stödja medlemsorganisationerna genom utbildning med mera.

Ny styrelse

■ Sven-Olov Carlsson sitter kvar som ordförande. Ny vice ordförande är Kristina Spirkova, Slovakien. Ledamöter i styrelsen är Ginny Worthman, USA, Nils Kohl, Danmark, Sisira Kodagoda, Sri Lanka, Tatyana Saluk, Ukraina, John Kimiro, Tanzania, Liv Karin Slattebrekk, Norge och Jan Jobmann, Tyskland.

■ Nästa kongress kommer att äga rum i Norge 2010.

IOGT-NTO på kyrkkonferenser

Sommaren är konferens- och festivaltid, inte minst bland kyrkfolk.

På Lappandsveckan fick den här flickan napp i IOGT-NTOs fiskedamm för både föräldrarna och sig själv. I påsen fanns tidning, broschyrer och klubbort njuta av i husvagnen.

FOTO: STANLEY ALMQVIST

IOGT-NTO har välkomnats att medverka i alla trosamfundens årskongresser och en rad andra större och mindre konferenser från norr till söder, från öster till väster. Gensvaret har varit starkt: Tusentals viktiga samtal, seminarier kring alkohol- och nykterhetsfrågor, uppbackning från konferenstalare

och mycket annat positivt.

Medvetenhet om väckelse- och nykterhetsrörelsens gemensamma kamp i det förflutna upplevs som en aktuell utmaning. Många barn, tonåringar och familjer har både reflekterat och engagerats i kloka beslut om nyktert liv. Över 2 000 nya IOGT-NTO-medlemmar har rekryterats vid sommarens konferenser.

INGER EDÉN

4,1 miljoner från Boverket

Vid årets fördelning av bidrag från Boverket till upprustning av samlingslokaler fick nykterhetsrörelsen 4,1 miljoner kronor till 23 olika projekt. De flesta beviljade bidragen gällde projekt för energisparande och handikappanpassning.

IOGT-NTO visade upp sig i Visby under Almedalsveckan. Budskapet var "Vin är inte vatten – sänkt införselkvoterna."

"Vin är inte vatten"

Under Almedalsveckan i Visby fanns IOGT-NTO-rörelsen på plats med ett gäng engagerade medlemmar. De delade ut flygblad, T-shirts och vattenflaskor med budskapet "Vin är inte vatten – sänk införselgränserna".

IOGT-NTO, UNF och Junis var med i själva Almedalen vid mötena med partiledarna. Men organisationerna genomförde också egna aktiviteter. UNF och IOGT-NTO bjöd en kväll in till mingel i en trädgård som fylldes snabbt med människor från olika partier och organisationer.

UNF arrangerade en alkoholpolitisk debatt med de politiska ungdomsförbunden, och Junis svarade för ett seminarium om barn till missbrukare. Där förklarade socialminister Berit Andnor att regeringen inte längre kommer att driva frågan om sänkta alkoholskatter utan i stället försöka höja minimiskatterna inom EU och få till en sänkning av införselgränserna.

TEXT OCH FOTO: ÅSA HAGELSTEDT

Annorlunda utebad i en kall bäck som flyter ihop med en bäck från de varma källorna. Närmast från vänster Enar Söderholm, Sigrid Söderholm, Axel Jonsson, Madeleine Carlén och Louise Pedersén, längre bak Ulf Johansson.

FOTO: KNUT BIRGER OLSEN

Nordisk vecka på sagornas ö

– En alltigenom lyckad nordisk vecka. Så sammanfattar Sigrid Söderholm Nordiska Godtemplarrådet NGRs sommarkurs och ungdomsläger i Hveragerdi på Island.

Sigrid, som hållit i förberedelserna tillsammans med IOGT Island, har i 17 år varit sekreterare och kassör i NGR men har nu bestämt sig för att lämna uppdragen. Vid representantskapet, som genomfördes under veckan. Drygt 140 deltagare mellan 10 och 82 år upplevde en sagolik vecka med strålade väder och ett program där var och en kunde välja det som passade – från alkoholpolitiska föreläsningar till verkstäder med drakbygge, flugbindning, show och blomsterpromenad. Bad i varma källor och utflykter till glaciärer och forsar inget förstås också.

Härnösand bäst i Musikleken

IOGT-NTO-föreningen 132 Härnösand vann årets upplaga av NBVs populära tävling Musikleken. Förutom äran och en inteckning i Våra Gårdars vandringspris vann föreningen ett kulturprogram värt 2 500 kronor. Ytterligare ett kulturprogram lottades ut bland alla de 157 deltagande lagen i Musikleken och det vanns av IOGT-NTO-föreningen Vidar i Söderköping.

Sveriges Lärares Nykterhetsförbund fyller 100 år

– Våra insatser behövs idag mer än någonsin. Vi har bred kunskap och stor erfarenhet av hur skolan kan arbeta med fakta och attityder kring alkohol och andra droger, förklarade förbundsordförande Gunilla Zimmermann när Sveriges Lärares Nykterhetsförbund SLN firade 100-årsjubileum på Wiks slott utanför Uppsala. SLN har under de gångna 100 åren försett Sveriges skolor med böcker, filmer och broschyrer om alkohol, narkotika och tobak, främst via en omfattande egen förlagsverksamhet. Lärare har utbildats på otaliga kurser och konferenser.

Våra Gårdar skapar alkoholfria mötesplatser

Våra Gårdar ska öka samarbetet med andra organisationer, både inom och utanför nykterhetsrörelsen, skapa fler alkoholfria mötesplatser och göra dem tillgängliga, välutrustade och intressanta. Det är några punkter i den vision, Från nu till 2015, som antogs vid Våra Gårdars ombudsmöte i Vetlanda.

Visionen har arbetats fram vid ett stort antal möten runt om i landet.

– Det är svårt att styra framtiden, säger Våra Gårdars VD Olle Häggström, men det betyder inte att vi ska överlämna det helt åt andra. När samhället förändras, måste våra samlingslokaler också hela tiden utvecklas.

Vid ombudsmötet fanns förslag om att ge nykterhetsrörelsens samlingslokaler ett gemensamt namn, så som Bygdegårdarna och Folkets Hus har. Ombuden enades om att de gamla, väl inarbetade namnen ska vara kvar, men att man måste bli bättre på att tala om att man erbjuder en alkoholfri miljö.

IOGT-NTO hade egen avdelning i Pride-festivalens tåg.

FOTO: ANDERS A. ARONSON

Stolt och nykter

”Festa nykter” var uppmaningen från IOGT-NTO och UNF till alla deltagare i Stockholm Pride 2006. En utmanande devis som ledde till en hel del reaktioner. I den gemensamma IOGT-NTO/UNF-montern möttes de tiotusentals Pride-besökarna av ett gäng medlemmar under ledning av Lena Hardin, Sundsbruk. Towe Landin ansvarade för UNFarna.

”Vi har haft mängder med samtal, delat ut material och värvat över fyrtio nya medlemmar till IOGT-NTO och UNF”, berättar Lena Hardin och fortsätter ”Bara genom att finnas på plats ger vi många en tankeställare, men på ett positivt sätt. UNFs Gör-din-egen-knapp-maskin har gått för fullt t ex.”

Den stora paraden under lördagen hade 30 000 deltagare och minst 350 000 åskådare längs Stockholms gator. IOGT-NTO och UNF hade en egen avdelning i paraden, även där med budskapet ”Festa nykter”. Kommentarer av allehanda slag hördes flitigt längs kortgevägen.

IOGT-NTO-projekt får stöd från BRÅ

IOGT-NTO-föreningen IOGT Centro i Göteborg har fått 120 000 kronor från Brottsförebyggande Rådet, BRÅ, till projektet Tillsammans i Majorna. Det är ett projekt som ska fånga upp ungdomar som riskerar att hamna i kriminalitet. Ungdomarna ska bland annat få träna problemlösning och sociala färdigheter, och de ska få hjälp att hitta föreningar som kan erbjuda andra aktiviteter än kriminell verksamhet. I projektet ingår också stöd till föräldrarna.

Marika Kallioinen gör fint i rabatterna

FOTO: KARIN SCHILT

Aktiv semester för 25:e gången

För 25:e gången har ett gäng från Vännäs i Västerbotten använt en semestervecka till att jobba på Tollare folkhögskola utanför Stockholm. De har klippt häckar, rensat rabatter, röjt grässlåtor och oljat ångbåtsbryggan – samtidigt som de trivs och haft roligt tillsammans.

– Det började med en kurs om bättre idrotts- och fritidsmiljöer på våra anläggningar, förklarar distriktsordförande Björn Hansson, som själv varit med från starten.

Sedan dess har varje år 20-30 personer från Vännäs, förstärkt med några vänner från andra håll, jobbat med allt från motionsslingan och tillitsbanan till kugelbanan.

– Det roliga är att det är folk i alla åldrar, säger Björn Hansson. Och de som var med som barn kommer tillbaka nu och har med sig sina barn. Vi har också tagit med familjer som inte kunnat åka på semester på egen hand.

IOGT-NTO växer – läsekretsens växer...

Annonsera i Accent

– det naturliga sättet att nå engagerade läsare.

Annonsförmedlingen sköts av Janne Moréus, medlem i IOGT-NTO i snart ett halvsekel.

Glasgatan 21
731 30 Köping
Tel. 0221-213 40
070-346 346 2
janne@info reklam.nu
www.info reklam.nu

REKLAMBYRÅN I KÖPING

Kongress 2007 i Uppsala

■ Nästa år är det dags för kongress igen, 4–8 juli. Denna gång hålls IOGT-NTO-rörelsens kongresser i Uppsala. Från mitten

av september kommer information om Uppsala-kongressen att finnas på iogt.se/kongress2007.

KALENDARIUM

2006

September

- 1–3 Distriktsstyrelsesamling, Uppsala
- 17 Valdagen
- 22–23 Förbundsstyrelsen sammanträder
- 14–15 Metodutbildning för genomförare, förebyggande arbete, Tollare
- 16–17 Metodutbildning för genomförare, förebyggande arbete, Tollare
- 17 Valdagen
- 22–23 Förbundsstyrelsen sammanträde
- 29–1 Förebygggarutbildning, teorikurs, Tollare

Oktober

- 14 Rikssamlingsdag för Världens Barn
- 14–15 Kurs för valberedare, Tollare
- 20–22 NordAN-konferens, Oslo
- 27–29 Rikssamling för förebyggargrupper

November

- 1 Ljusmanifestation för narkotikans offer
- 7–8 Samling för anställda som arbetar med förebyggande arbete, Tollare
- 8–10 Alkoholkommitténs förebyggarkonferens, Stockholm
- 10–12 Förbundsstyrelsen sammanträder
- 17–19 Mediekurs, Wendelsberg
- 21–28 Förebygggarutbildning, Teneriffa

2007

Januari

- 25–26 Metodutbildning för genomförare, förebyggande arbete, Tollare
- 27–28 Metodutbildning för genomförare, förebyggande arbete, Tollare

April

- 20–22 Samling för förebyggargrupper

Juli

- 4–8 IOGT-NTO-rörelsens kongresser i Uppsala

Kurs för valberedare

■ Valberedaruppdraget är ett av de viktigaste uppdragen inom organisationen, men som lätt kommer i skymundan.

Många drar sig för att ställa upp i valberedningen för att det känns svårt att hitta folk till alla uppdrag. Nu erbjuder vi en kurs i valberedningsarbete, för att ge bra verktyg för att få ihop fungerande styrelser i föreningar, distrikt och på förbunds nivå. Kursen ges

Tid:

14–15 oktober

Plats:

Tollare Folkhögskola

tillsammans med JUNIS.

Anmälan senast 2 oktober på www.iogt.se/utbildningar, eller till IOGT-NTO Direkt, telefon 08-672 60 05. Samlingen, kost och logi är gratis. Reseersättning utgår med billigaste färdstätt.

Nya foldrar i butiken

PRIME For Life

För arbetsplatsen om alkoholvanor och om att förebygga risker. Foldern vänder sig till personalchefer och liknande för att sälja in PRIME For Life på arbetsplatser

Ung och kung

Ett studiematerial om konsten att vara tonårsförälder. Foldern vänder sig till skolledare för att sälja in Ung och kung på skolorna

Stark & Klar

Ett alkoholförebyggande program för föräldrar. Foldern vänder sig till skolledare för att sälja in Stark & klar på skolorna

Foldrarna kan beställas i IOGT-NTO-butiken på www.iogt.se eller genom att ringa IOGT-NTO Direkt, telefon 08-672 60 05.

Redaktör:

Kerstin Kokk, 08-672 60 27
kerstin.kokk@iogt.se

IOGT-NTO, Box 12825
112 97 Stockholm

tel: 08-672 60 00
fax: 08-672 60 01

www.iogt.se

Snabba aktiviteter drar nya medlemmar i Ö-vik

Månadens utåtriktade verksamhetsidé.

■ Månadens verksamhetsidé går denna gång till IOGT-NTO-föreningen 215 Höga Nord i Örnsköldsvik, som tilldelas 10 000 kronor för sina snabba aktiviteter. Alexander Laine, som arbetar som kretskonsulent i Örnsköldsvik, är den som ligger bakom idén.

Tanken på det här projektet växte fram vid ett biobesök. Man samlade tolv medlemmar från olika lokalföreningar med väldigt kort varsel. Två av dessa hade inte varit på bio en enda gång under de senaste 10-15 åren. Det blev mycket positiva reaktioner från alla som var med – alla var jättegglade över att man kunde samla ett gäng med så kort varsel och komma iväg.

Men grunden till det här projektet är egentligen hämtat från Uppsala. Alexander Laine och Siv Bard var båda medlemmar i lokalföreningen Aktiv Rörelse när de bodde i Uppsala. Grunden i den föreningens verksamhet var just snabba aktiviteter och kort beslutsväg. Man hade ingen föreningslokal, men arrangerade mycket aktiviteter och medlemsökade stadigt. Den här tanken har de sedan burit med sig, och det kändes helt rätt att starta nu i projektform. Projektet drivs genom Lokalföreningen 215 Höga Nord, men är ett gränsöverskridande

projekt, och man riktar sig till alla föreningar i Örnsköldsvik.

Efter att Alex hade presenterat projektet hos kamratkedjan och i lokalföreningen tände alla på idén, och detta har satt igång så mycket mer, berättar Alex. Det har startat nya tankar hos många, och samarbetsplaner

mellan olika föreningar är redan igång. Medlemmarna tycker att det är kul aktiviteter och bra med snabba beslut, och ett bra sätt att få in nya medlemmar i gemenskapen.

Höga Nord har så här långt haft fem aktiviteter och några nya är under tankearbete.

Den första var grillning i ett friluftsområde. Det kom runt 20 deltagare, medlemmar och ickemedlemmar. Flera var nya faktiskt!

Fotbolls-VM på storbild i partytält blev den andra aktiviteten. Man serverade grillspett med

tsatsiki och het tomat-salsa, och hade en bar med alkoholfria drinkar. 25 deltagare kom på aktiviteten, också denna gång en blandning av medlemmar och ickemedlemmar. Det kom tre nya medlemmar och barnen till en ny medlem. Tänk vad bra att folk tittar på fotboll utan att dricka öl! Alla var jätte-

picknickkorg.

Resultatet så här långt visar att tanken med projektet var helt rätt, menar Alexander. Man bygger upp en känsla av samhörighet och entusiasmerar deltagarna till nytt tänkande. Tänk stort och tänk större! Inget är omöjligt i den här organisationen.

Alex berättar också om hur han satt vid ett av aktivitetstillfällena och samtalade med en kille som varit medlem ett tag. Han hade inte tidigare deltagit i verksamheten i någon större utsträckning men nu var han med på de snabba aktiviteterna. De satt och pratade på expeditionen, där han var för första gången. Han har ett förflutet som missbrukare, och bygger nu upp ett drogfritt liv. Det lyste om honom när han sa: "Det här är livskvalitet".

Har din förening också en bra verksamhetsidé? Verksamheten ska gärna vara utåtriktad och agera snabbt där det behövs. Observera att det ska vara verksamhet som ni bedriver eller har genomfört. Skicka in ert förslag med motivering. Eftersom en verksamhetsidé väljs ut varje månad kan förslagen skickas in löpande under året.

IOGT-NTO

Att. Åsa Hagelstedt
Box 12825

112 97 Stockholm

e-post: hagelstedt@iogt.se.

Var finns den långsiktiga visionen i IOGT-NTO:s programarbete? undrar Thure Jadestig. Han efterlyser en levande och inspirerande vision, med en tydlig bild av vad rörelsen vill åstadkomma på 10-15 års sikt i kamp för ett bättre samhälle.

IOGT-NTO saknar en levande vision

Vid IOGT-NTOs senaste kongresser har rörelsens programarbete varit en följetong. Mycket tyder på att det kommer att bli likadant även vid de närmaste kongresserna. För både drogmissbruket och drogpolitiken i vårt land förändras nu så snabbt att det kommer att krävas många nya programutkast framöver.

Frågan är om det är rationellt för förbundsstyrelsen att lägga fram ett nytt förslag till varje kongress. Många detaljkrav riskerar att bli bara halvt genomarbetade, vilket vi senast såg i debatten om sprututbyte. Nuvarande program är knappast någon kioskvältare i den offentliga drogdebatten.

I stället bör förbundsstyrelsen och kongressen besluta om ett framtida programarbete på tre nivåer: vision, åtgärdsprogram och uttalanden.

ETT GRUNDDOKUMENT

Visionen skulle bli rörelsens grunddokument och förmedla en klar bild av hur vi vill ha det på 10 – 15 års sikt. Visionen skulle vara lika levande för en generation medlemmar som till exempel Per Albin Hanssons folkhem. Visionen skulle peka på nya djärva mål och vara så tydlig att många människor skulle kunna leva sig in i den.

Vart är IOGT-NTO på väg?, undrar Thure Jadestig.

Medlemmar och förtroendevalda skulle kunna använda visionen för att stämma av om de egna insatserna verkar åt rätt håll, alltså för oss närmare målet. En planeringshorisont på 10 – 15 år är numera norm i modernt managementtänkande. Så lång tid behöver man ofta för att skapa en ny marknad eller bygga upp en ny verksamhet.

ÅTGÄRDSPROGRAM

Åtgärdsprogrammet skulle ha en horisont på högst en valperiod och innehålla detaljerade krav på till exempel lagstiftning.

Uttalandena skulle kunna tas av förbundsstyrelsen eller

”Nuvarande program är knappast någon kioskvältare i den offentliga drogdebatten.”

av ledande företrädare för rörelsen för att påverka dagsdebatten.

Med en sådan tredelning får IOGT-NTOs programarbete både stadga (visionen) och aktualitet (åtgärdsprogrammet och uttalandena). Det skulle också bli enklare för medlemmar och andra att föreslå nya programpunkter.

När vår rörelse bröt fram som samhällsomdanande kraft för 100 år sedan, var vår vision om ett bättre samhälle genom personlig helnykterhet och alkoholpolitiskt arbete påtaglig ända ut i vardagslivet. Idag är vår samhällsuppgift minst lika angelägen, men vår vision långt ifrån lika inspirerande för andra. Dagens grundsatser är mest ett repetitionskompendium för medlemmar som varit på våra folkhögskolekurser.

ENGAGERADE MÄNNISKOR

En vision måste formuleras av engagerade människor. Den kan då bli lika skarp som den amerikanske pastorn Martin Luther Kings ”Jag har en dröm”. Hans berömda tal fortsatte att inspirera medborgarrättsrörelsen under många år efter att han mördats. För IOGT-NTOs del får visionsarbetet inte bli en kommittéprodukt. Hellre bör vi låta en liten men besjälad grupp ta ut svängarna.

Vågar vi hoppas på att förbundsstyrelsen redan till hösten inleder ett rådslags- och studiearbete kring ett nytt visionsprogram? Då bör nästa kongress kunna forma en gemensam vision som långsiktigt kan inspirera vår rörelses framtida arbete.

THURE JADESTIG, VÄSTERÅS

VÄLKOMMEN TILL DEBATTSIDAN I ACCENT!
Här ger olika debattörer sin syn på IOGT-NTO-rörelsens viktigaste frågor. Demokrati, kultursyn

och utveckling, medlemsvärning och opinionsbildning. Här ska resonemangen föras till punkt. Det är vår förhoppning att inläggen ska

inspirera till fortsatt diskussion. På föreningsmötet, kommande kongresser eller hemma vid köksbordet.

”Alkoholreklamen har inget annat syfte än att förmå unga människor att börja dricka alkohol och förhindra att de slutar.”

ARI LEINONEN, UMEÅ

Kanal 5 roman- tiserar alkohol

I natt såg jag på Kanal 5 och blev chockerad av den reklam som sändes. Under ett reklamavbrott fick tre gånger jag se bilder som visar hur man blir lycklig av att dricka alkohol.

Men inte blir man lyckligare av alkohol! Det visar att kanal 5 inte har moral för fem öre, det enda man vill är att öka sina inkomster. Mest bisarrt av allt är att det i samma reklampaus förekom reklam för att köpa en ny bil. Tydligt finner vare sig Kanal 5 eller de som gör reklam i kanalen att något är fel med att kombinera bilkörning och sprit.

Kanal 5 borde tänka efter vilken sorts bilder de vill sälja till ungdomar och andra tittare.

VIRRE

Dags att höja rösten i EU

Det pratas ibland om vikten av att Sverige ska vara med i EU för att göra sin röst hörd. I dag ser vi resultatet av en opinionsundersökning där en majoritet av svenskarna är emot sänkt skatt på sprit. I konsekvens med detta borde Sverige verka för höjd spritskatt i EU, så att vi får en utjämning mellan medlemsstaterna. Det är absurt med den miljardrullning i importerad alkohol från Danmark, Tyskland och andra länder inom EU som uppstått för att alkoholen är lägre beskattad och därmed billigare i en del EU-länder.

JAN FREDRIKSSON

FOTO ARI LEINONEN

Nu har alkoholindustrin fintat upp elitishockeyn på läktarplats. Man har lyckats placera sin ölsoffa med tillhörande ”kran” på bästa plats vid rinksida på idrottsarenorna.

Förstår inte idrottens beslutsfattare riskerna med alkoholre-

klamens genomslagskraft och dess sociala konsekvenser?

Alkoholreklamen har inget annat syfte än att förmå unga människor att börja dricka alkohol och förhindra att de slutar.

ARI LEINONEN, UMEÅ

Blåa stunder vi kan klara oss utan

Ja, nu ska Patrik Isakssons sommarlåt medverka i Pripps Blås reklamfilm. Det är synd att vissa artister väljer att sponsra alkoholindustrin. Med tanke på vad alkoholen representerar skulle åtminstone inte jag vilja ställa upp i deras reklam. Ungdomsfyllor, slagsmål och andra blåa stunder klarar vi väl oss utan!?

GABRIELLA FRANZÉN,
UNF LUND

Sluta blunda för alkoholens problem

Problem måste beröra och engagera för att åtgärdas. Alkoholen är ett problem som berör många men engagerar alltför få. Var och en av oss känner säkert någon eller några i den minoritet som drabbats av eget eller andras alkohol- eller drogmissbruk. Även om lägre debutålder innebär att fyra gånger fler drabbas och att varannan istället för var femte sjukhussäng i framtiden belägs med alkoholbrukets offer, så blundar vi lojt utan att engagera oss.

Vi kan genom olycksstatistik upptäcka att alkohol orsakar många av skadorna, men vi inser

inte lika lätt drogernas roll i många misstag och galna beslut i jobbet dagen efter en glad kväll, då man borde avstå från att skriva avtal och fatta viktiga beslut. Man kanske vaknar i fel säng morgonen efter personalfesten.

I MHFs tidning ”Motorfören” har den populära programledaren Rickard Sjöberg i Postkodmiljönären antytt att han emellanåt hånas för sin helnykterhet, som tyvärr ofta måste ha hälsomotiv för att accepteras av omgivningen. Det är kanske ett fall för JÄMO.

Alkohol- och narkotikaproblem

förväntas öka i omfattning och bör därför upptäckas så snart att missbrukaren i tid hinner få hjälp.

Företag, fackliga organisationer och arbetskamrater har en viktig uppgift att dels ta upp frågan, dels på olika sätt söka hjälpa dem som drabbas.

Ingen blir hjälpt av att missbruk eller begynnande missbruk sopas under mattan. Snar upptäckt och hjälp kan bli räddningen för en medmänniska vars framtida problem inom och utom företaget därmed kan minska.

THORE GÄRMARK,
VÄSTERÅS

VÄLKOMMEN TILL ACCENTS BREVSIDA!

Vad tycker du om Accent? Vad tycker du om IOGT-NTO? Vad tycker du om den svenska alko-

holpolitiken? Vad tycker du om...? Skriv och berätta! Brevsidan står alltid öppen för dig. Men skriv kort. Då får fler plats.

SKRIV TILL:

Accent, Brev, Box 12825, 112 97 STOCKHOLM.
Eller e-post accent@iogt.se

Höj skatten på alkohol och rädda tusentals liv! Det är en av slutsatserna i en rapport som EU-kommissionen beställt. Rapporten ger svart på vitt om alkoholens kostnader – i liv och pengar – och om hur de kan minskas. Här finns underlag så att det räcker och blir över för beslut om skatter, införselkvoter och andra restriktioner.

Höjd skatt sparar liv

Eva Åhlström,
chefredaktör
Accent

Rapporten *Alcohol in Europe: A Public Health Perspective* (Alkohol i Europa: ett folkhälsoperspektiv) ska ligga till grund för EUs första alkoholpolitiska strategi. Den har varit på gång länge men nu ska den äntligen bli färdig under hösten. Med det här utmärkte underlaget finns inga ursäkter för att vänta längre.

Rapporten är skriven av Peter Anderson och Ben Baumberg vid Institute of Alcohol Studies i London. Det är den mest omfattande kartläggningen någonsin av alkoholkonsumtionen i Europa, en 400 sidor lång analys av alkoholens hälsomässiga, sociala och ekonomiska effekter.

Den visar att alkohol är ett av de största hälso-problemen. Den dödar cirka 115 000 människor i Europa varje år och ligger bakom 7,4 procent av ohälsa och för tidig död. Alkohol ger upphov till inte mindre än 60 olika sjukdomstillstånd inklusive olyckor och andra skador, psykiska problem, flera typer av cancer, hjärtsjukdomar med mera. Kostnaderna för samhället uppgår, bara i Europa, till närmare 1 200 miljarder kronor varje år.

Rapporten visar också att det inte är bara alkoholpåverkade som skadas. 60 000 barn föds underviktiga på grund av att deras mammor druckit under graviditeten, och mellan fem och nio miljoner människor lever i familjer med alkoholproblem. Dessutom dödas 10 000 i trafiken varje år av alkoholpåverkade förare, och många våldsbrott, bland annat 2 000 mord, begås under påverkan av alkohol.

DET ÄR ALLTSÅ HÖG TID ATT de ansvariga inom EU – och medlemsländerna – inser att alkohol inte är någon vanlig vara och att sjukdom, skador och död i alkoholens spår måste tas på allvar.

En viktig slutsats i rapporten är att informationskampanjer inte fungerar så bra som många gärna vill tro när det gäller att minska konsumtionen och därmed skadorna. Det enda som fungerar är enligt författarna en restriktiv politik, det vill säga att minska tillgången och höja priset.

Om skatten på alkohol höjdes med i genomsnitt 10 procent i hela Europa, skulle antalet dödsfall minska med 9 000 varje år, visar Peter Anderson

FOTO: PHOTOS.COM MONTAGE: EDUARDO MUTIS

”Om skatten på alkohol höjdes med i genomsnitt 10 procent i hela Europa, skulle antalet dödsfall minska med 9 000 varje år.”

och Ben Baumberg. Dessutom skulle statskassorna förstärkas med 13 miljarder euro (ca 120 miljarder kronor).

Andra åtgärder som rekommenderas i rapporten är varningstexter på flaskorna, maxgräns på 0,5 promille för rattfylleri, förbud för alkoholreklam i TV och på bio, stopp för alkoholrelaterad sponsring.

Här finns alltså gott om underlag för en tydlig och bra alkoholpolitisk strategi – och gott om argument för att stå emot alkohollobbys motstånd mot restriktioner.

Sedan halvårsskiftet är Finland EUs ordförande-land. Den finska regeringen har deklarerat att den ska använda ordförandeskapet bland annat till att driva frågan om en höjning av EUs minimiskatter på öl och sprit. De egna erfarenheterna av kostnaderna, både mänskliga och ekonomiska, av att sänka skatterna bör ha gett finnarna övertygande argument för en höjning. Men motståndet mot varje höjning av alkoholskatterna är starkt på många håll i Europa. Så den finska regeringen behöver all draghjälp den kan få, inte minst av sina nordiska grannar. ■

Accent ges ut av IOGT-NTO, UNF, Ungdomens Nykterhetsförbund och JUNIS, IOGT-NTOs Juniorförbund. Medlemsorgan också för SLN, Sveriges Lärares Nykterhetsförbund.

Pressläggning detta nummer: 8 augusti

EVA ÅHLSTRÖM

Chefredaktör,
ansvarig utgivare
08-672 60 51
eva.ahlstrom@iogt.se

MÅRTEN GUDMUNDHS

Redaktionssekreterare
08-672 60 50
marten.gudmundhs@iogt.se

MARIA ZAITZEWSKY

Kulturredaktör, reporter
08-672 60 56
maria.zaitzewska@iogt.se

PATRIK SANDSTRÖM

Hälsoredaktör, reporter
redigering, layout
08-672 60 54
patrik.sandstrom@iogt.se

EDUARDO MUTIS

Bildbehandlare
08-672 60 53
eduardo.mutis@iogt.se

ANNONSER

Info Reklambyrå
Janne Moréus
tel: 0221-213 40
mobil: 070-346 34 62
e-post:
janne@info reklam.nu
Adress: Glasgatan 21
731 30 Köping

ADRESS:

Accent,
Box 12825
112 97 STOCKHOLM,
tel: 08-672 60 50,
fax: 08-672 60 01.

e-post:
accent@iogt.se

IOGT-NTO-förbundet

tel: 08-672 60 00
Besöksadress:
Gammelgårdsv. 38
Stora Essingen

ADRESSÄNDRING:

tel: 08-672 60 38/39
fax: 08-672 60 01

TRYCKERI

VTT Grafiska, Vimmerby

Obeställt material

Alla bidrag till tidningen är välkomna, men redaktionen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Lagring

Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

TS-KONTROLLERAD
UPPLAGA
ISSN-NR:
0345-0406

MEMBER I SVERIGES TIDSKRIFTER

**SVERIGES
TIDSKRIFTER**

En tidsskrift för varje mänsklig sida

NÄSTA NUMMER

ACCENT NR 7 SOM UTKOMMER DEN 22 SEPTEMBER

HUR FÖREBYGGER MAN BÄST ALKOHOLPROBLEM?

Alla vet att det är bättre att förebygga än att bota och reparera. Men hur mycket vet vi om vilka metoder som fungerar i arbetet med att förebygga alkohol- och andra drogproblem? Accent har titat närmare på några av de metoder som används och försökt få svar på hur effektiva de är.

FRIHAMN FÖR HEMLÖSA I HELSINGBORG

I Helsingborg är de hemlösa numera inte lika hemlösa. Föreningen Frihamnen driver sedan ett par år ett ideellt boende för dem som saknar ett hem. Hemlösas hus är varmt och ombonat och alla, oavsett bakgrund, är välkomna.

VAD VILL IOGT-NTO MED SINA FOLKHÖGSKOLOR?

Märks det någon skillnad om en folkhögskola drivs av nykterhetsrörelsen eller av någon annan organisation eller av landstinget? Ska det märkas, och i så fall hur? Om detta råder delade meningar, både på skolorna och i organisationen.

HILLEVI WAHL SKRIVER OM ATT VARA MISSBRUKARBARN

I september kommer författaren och journalisten Hillevi Wahl ut med en självutlämnande bok om alkohol och brutna löften och om att växa upp med två alkoholiserade föräldrar. Accent har träffat henne.

Prenumerera på **accent**

SVERIGES STÖRSTA TIDNING OM DROGER OCH NYKTERHET

Läs om sociala frågor, kultur och det goda livet. Månadsmagasinet Accent innehåller en spännande blandning av allvar och livsglädje. Tio gånger om året kommer den i din brevlåda. Med mycket läsning, bildreportage och överraskningar.

Prenumerera du också! Det kostar bara 200 kronor för ett år.

☐ Javisst, jag vill börja prenumerera på Accent. ☐ Jag vill ha Accent som taltidning.

Namn:.....

Adress:.....

Telefonnummer:.....

Skicka talongen till:

Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm eller faxa på 08-672 60 01 eller skicka e-post till accent@iogt.se

